

YEDİĞİNE İÇTİĞİNE
DİKKAT ET
**GÜVENİLİR GIDA
TÜKET**

Güvenilir gıda, etiketli ve ambalajlı olmalıdır.

Güvenilir gıda, muhafaza ve satış kurallarına uygun olmalıdır.

Güvenilir gıda, son tüketim tarihi geçmemiş olmalıdır.

Güvenilir gıda, gereği gibi hazırlanan ve korunandır.

Güvenilir gıda, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'ndan izin belgesi olan, fiziksel, kimyasal ve biyolojik riskleri taşımayandır.

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık
Müdürlüğü Adına

Sahibi
Nail KIRMACI
İl Müdür V.

Yazı İşleri Müdürü
Erol BAŞ

Yayın Kurulu
Erol BAŞ
Lale BAYKAL
Fuat COŞKUN
Bayram AY
Bekir KARAOSMANOĞLU
İcabi ÇAĞAN
Orhan ŞANLI
Semra GÜLTEN
İsa SEZGİN
Arzu KARACA AYTAÇ
Ahmet ŞENOĞLU

Fotoğraflar
Recep YAPINCAK

Yönetim Yeri Adresi
Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık
Müdürlüğü
Kılıçdede Mh. Abdülhakhamit Cd.
No.7 55060 İlkadım/Samsun

Telefon
0 362 231 37 00 / 270

Fax
0 362 233 21 63

e-mail
samsun@tarim.gov.tr

web
http://samsun.tarim.gov.tr

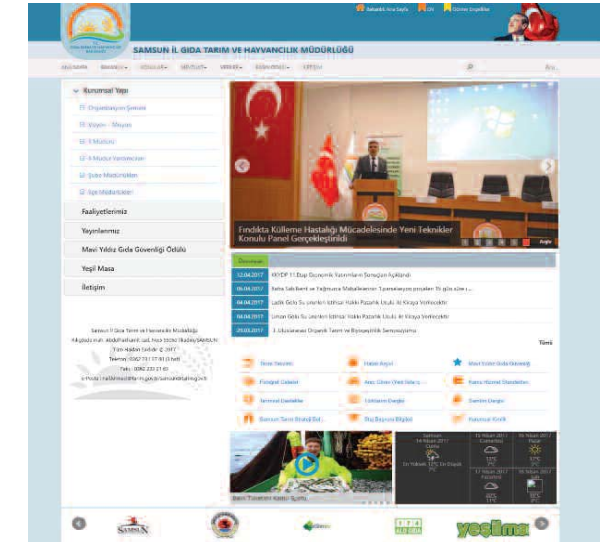
ISSN 1305-7588

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık
Müdürlüğü Yayını Olan SAMTİM
Dergisi Yaygın Süreli Yayındır

Dizgi/Baskı
Kardeşler Ofset & Matbaacılık
Pazar Mh. Necatîfendi Sk. No.41
Tel: 4320688 İlkadım/SAMSUN

İçindekiler

ÖNSÖZ	2
SAMSUN GIDA FUARI 2017	3
SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN MEVCUT DURUMU SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	6
DÜNYA UN TİCARETİNİN ZİRVESİNDEYİZ	10
TOHUMCULUK DÜNYASI	12
SAMSUN İLİNDE PATATES YETİŞTİRİCİLİĞİNİN DURUMU ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	16
TÜBERKÜLOZİS.....	21
HABERLER.....	23

samsun.tarim.gov.tr

Milli ekonominin temeli ziraattır. Bunun içindir ki tarımda kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar bu amaca ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

H. Arslan

Kıymetli Samtim Okurları,

Samsun, ülkemizin en çok tarımsal ekiliş alanına sahip illerin içinde olduğu, iklim özellikleri, zengin ürün çeşitliliği ve kirlenmemiş temiz toprakları ile hem ilimizin güvenli gıda ihtiyacını karşılamakta, hem de ülkemiz insanlarına daha kaliteli ve temiz gıda sağlama imkânına sahip bir il potansiyeline sahip olarak ön plana çıkmaktadır.

İl Müdürlüğü olarak vizyonumuz, kırsal alanlarla beraber kentlerde de etkin, paydaşların ve tüketicilerin her an ulaşabileceği kadar yakın, tarımın her sorununa çözüm üretebilecek kadar uzman, kurumsal ve idari dönüşümünü tamamlamış yetkin bir kurum olmaktadır.

Son yıllarda gıda fiyatlarındaki değişimler, tarımsal ürünlerin enerji amaçlı kullanımı ve tüketim alışkanlıklarının değişmesi tarım sektörünün önemini bir kat daha artırmıştır. Artık tarım sektörü; gıda güvenliğinden gıda güvenilirliğine, enerjiden sanayiye, biyoçeşitliliğin korunmasından sürdürülebilirliğine, tarımsal girdilerden tüketime kadar, bir bütün olarak algılanmalı ve her unsur en iyi şekilde yönetilmelidir.

Tarım, sosyal alan olmaktan çok, stratejik ve rekabete dayalı iktisadi bir sektör olmalıdır. Yine tüm Dünya'da yaşanan küresel finans krizinde tarım sektörü, önceki küresel krizlerde olduğu gibi "tampon sektör" görevi üstlenmiş ve diğer sektörlerdeki büyüme kayıplarının hızını yavaşlatmıştır.

İlimizde hayvan sağlığı çalışmalarında önemli başarılar elde edilmiş, kooperatifleşmeye yönelik yoğun çalışmalar yapılmış, kooperatif destekleri artırılmıştır. Sektörde yapısal dönüşümü sağlamak amacıyla, kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programı geliştirilerek uygulamaya devam edilmiş ve ilimiz en çok proje geçiren iller arasına girmiş, yüzlerce kişiye istihdam sağlanmıştır.

Organik tarım, iyi tarım uygulamalarında önemli mesafeler alınmış, meyvecilik havzaları oluşturulmuş ve üretime geçilmiştir. Halkımızın sağlığı için büyük önem taşıyan birtk koruma ürünlerinin satış ve kullanımında yeni düzenlemeler getirilmiş ve "reçeteli zirai ilaç satış" uygulaması başlatılmıştır. Bugüne kadar İl Müdürlüğü olarak yapmış olduğumuz çalışmalar, üreticilere yüksek refah, tüketicilere güvenilir gıda sağlayan, rekabet gücü yüksek bir tarım sektörü oluşturma çabasıdır.

Dünya nüfusundaki hızlı artışla birlikte gıda maddelerine duyulan ihtiyaç da yoğun bir şekilde artmıştır. Gıda maddelerine olan talebin

karşılanabilmesi amacıyla; birim alandan daha fazla ürün alabilmek için tarımsal alanlarda kimyasal girdilerin kullanıldığı konvansiyonel üretime başlanmıştır. Kimyasalların bilinçsiz ve aşırı kullanılması sonucunda ekolojik denge bozulmaya başlamış, çevre ve insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, Türkiye gibi birçok ülkede artan tüketici bilinci ile birlikte sürdürülebilir tarım ve gıda güvenliği kavramları tartışılmaya başlanmıştır.

Gıda güvenliği konusunda Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü özveri ile çalışmalar yaparken tüm işletmeleri kayıt altına almayı ve kayıt altındaki işletmelerin insan sağlığı için hijyen kuralları dahilinde kaliteli üretim yapmasını hedeflemektedir. Gıda güvenliği kapsamında yapılan denetimlerde bilgi ve tecrübe birikimi olan denetçilerimiz işletmenin daha sağlıklı, daha kaliteli, daha karlı üretim yapması için işletme sahipleriyle birlikte uyum içinde hareket etmektedir.

Burada gıda güvenliği denetçilerimizin amacı; işletmenin denetim kurallarını uygulayarak kaliteli ve hijyen üretimle ürün ve müşteri yelpazesini genişletmeye yardımcı olmak, marka olabilmeyi alt yapısını oluşturmak, üretim teknolojisini geliştirmek, serbest piyasada rekabet ederek ayakta kalmasını ve daha fazla gelir elde etmesini sağlamaktır.

Bu vesileyle 2018 yılının ülkemiz tarımı için yeni açılımlara, üretimde sürdürülebilir verimliliğe ve berekete katkıda bulunmasını diler, saygılar sunarım.

Nail KIRMACI

İl Müdür V.

samsun.tarim.gov.tr

SAMSUN GIDA FUARI 2017

TÜYAP Samsun Fuar ve Kongre Merkezi'nde, TÜYAP Fuarcılık A.Ş. tarafından bu yıl 2'ncisi düzenlenen 2. Gıda, İçecek Ürünleri, Gıda İşleme Teknolojileri, Paketleme ve Lojistiği Fuarı (Samsun Gıda Fuarı) 23- 26 Kasım 2017 tarihleri arasında TÜYAP Samsun Fuar ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi. Fuar, Anadolu'daki fuarlar arasında tek gıda ihtisas fuar olma özelliği ile de öne çıkıyor.

Açılış öncesi TÜYAP Anadolu Fuarları Genel Müdürü Cihat ALAGÖZ yaptığı konuşmasında, "Bu sene 5 farklı ülkeden 159 iş adamını fuarımızda

ağırlıyoruz. Yani yabancı ziyaretçi sayısını yüzde 38 oranında arttırdık. Geçen sene 72 firmamız fuarımıza katılım sağlamıştı. Bu sene ise 80 firmaya çıktı. Fuarımız yüzde 11 oranında da katılımcı alanında büyüme gösterirken, Fuarımızın kapladığı alan ise yüzde 32 alanında büyüdü. Ne mutlu bize ki Samsun'u bir fuar şehri yapma konusunda da adım adım ilerliyoruz." dedi.

Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Yusuf Ziya YILMAZ ise; "Aslında biz bu Fuar ve Kongre Merkezimizi zor şartlar altına yaptık. Bu tesis yapılmadan önce Doğupark ve Batıpark'ta kurduğumuz çadırlarda ter ve rutubet içerisinde fuar yapıyorduk. Bugün modern bir ortamda fuarımızı organize ediyoruz. Bugün burada bir gıda fuarı organize edilmişse bunun başarısını sağlamak hepimizin görevidir. Samsun 10 bin kilometrekare yani 1 milyon hektarlık bir coğrafya. Bunun 400 bin hektarı taş diken büyür dedikleri bir toprağa sahip. Taşı bırak ne dersen dik büyüyecek ölçekte verimli topraklarda yaşıyoruz. Şimdi biraz daha gayet edersek bana göre daha güzel işler yaparız." dedi.

Sonrasında Samsun Valisi Osman KAYMAK da yaptığı konuşmasında; "Bu gün Samsun'da 2. Gıda

Fuarımızı açıyoruz. Samsun'umuzun 1- 2 ay içerisinde ikinci bir fuarı açacak duruma gelmesi gerçekten gıpta edilecek bir durum. Samsun büyüyor diyoruz. Samsun gerçekten büyüyor. Samsun Karadeniz Bölgesi'nin en büyük şehridir. Bu büyüklüğe yaraşır şekilde diğer illerimize ve bölge illerimize önderlik yapmamız lazım. İnşallah bu fuar tarım üreticilerinin ve tüketicilerinin bir araya geldiği bir ortama dönüşecektir. Bundan da Samsun ve bölgemiz kazanacaktır diye düşünüyorum. Fuarın ilimize hayırlar getirmesini diliyorum. Hepinizi sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum." dedi.

Açılışa Samsun Valisi Osman KAYMAK, Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Yusuf Ziya YILMAZ ve Samsun İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI'nın yanı sıra Vali Yardımcısı Hasan ÖZTÜRK, Tekkeköy Kaymakamı Günay ÖZTÜRK, Canik Kaymakamı İlhan TURGUT, Atakum Kaymakamı Namık Kemal NAZLI, Tekkeköy Belediye Başkanı Erdoğan TOK, Atakum Belediye Başkanı İshak TAŞÇI, Kavak Belediye Başkanı İbrahim SARICAOĞLU, Vezirköprü Belediye Başkanı İbrahim Sadık EDİS, Alaçam Belediye Başkanı Hadi UYAR, Bafra Belediye Başkanı Zihni ŞAHİN, Bafra Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Göksel BAŞAR, Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Salih Zeki MURZİOĞLU, Türkiye Gıda Sanayi İşverenleri Sendikası Yönetim Kurulu

Başkanı Necdet BUZBAŞ, Samsun Milletvekillerimiz Akif Çağatay KILIÇ, Fuat KÖKTAŞ, Kemal ZEYBEK ile sivil toplum kuruluş ve sektör temsilcileri, yanı sıra davetliler katıldı.

Sonrasında protokol üyeleri ve vatandaşlarla beraber stantlar gezilerek sergilenen ürün ve faaliyetler hakkında bilgi alındı. İl Müdürlüğümüz Nail KIRMACI'nın da vatandaşlarla buluştuğu Fuarda, Samsun İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğümüz standı büyük ilgi gördü. Fuarın ziyarette açık olduğu 4 gün boyunca çok sayıda ziyaretçi standımıza ilgi gösterirken; vatandaşların 'ALO Gıda' hattı ile ilgili soru ve olumlu geri dönüş yönelttikleri, çeşitli ürünlerin yetiştiricilik ve muhafazasını içeren basılı yayınlarımızdan çeşitli liflet ve broşürlerle ilgili meslektaşlarımızın verdiği seminerlere büyük ilgi gösterdikleri gözlemlendi.

Fuar süresince, İl Müdürlüğümüzün konu uzmanı elemanları tarafından çeşitli konularda verilen seminer- konferans ve eğitimlerden bazıları şunlar: 25 Kasım'da Dr. Sibel ÖZÇAKMAK; "Gıda Hiyeni ve Güvenliği", 26 Kasım'da Zir. Müh. Onur DURMUŞOĞLU; "Ekmek Üretiminde Dikkat Edilecek Hususlar", yine 26 Kasım'da Zir. Müh. Mustafa KOCAMAN; "Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler"... İl Müdürlüğümüzün yanı sıra OMU Gıda Bölümünden akademisyenler de benzer etkinliklerle Fuarda yer aldı.

Ayrıca Fuarda perşembe, cuma, cumartesi günleri; TAFED ve Karadeniz Aşçılar ve Turizm Birliği'nin destekleri ile Karadeniz Yöresel Lezzetleri Sunumları gerçekleştirildi. Yine TAFED kurucu başkanı Haşim DEMİRTAŞ tarafından; Sebze Dekor ve Oymacılık Eğitimi ve TAFED Milli Takım Direktörü

Dr. Emrah Köksal SEZGİN tarafından da Pastacılık Eğitimleri verildi.

Gürcistan, İran, Irak, Suriye ve Azerbaycan'dan organize edilen iş adamlarından oluşan 159 kişilik yurt dışı heyetleri fuar alanını ziyaret ederek, katılımcı firmalarla detaylı görüşmeler ve iş birlikleri sonrası geleceğe yönelik yatırımlara imza attılar. Yerli firmalara yurtdışı bayilikleri teklif eden yabancı alım heyetleri, gıda mamulleri ve gıda teknolojileri üreten firmalar ile ikili görüşmeler yaptıklarını belirterek fuardan memnuniyetle ayrıldıklarını dile getirdiler. Fuar boyunca ziyaretleri devam eden heyetler, yaptıkları iş birlikleri ve yatırımlarla, fuarın dünyaya açılan kapısı olması noktasında, yerli firmalar ve gıda sektörü arasında fırsat yaratacak adımlar atıldılar.

Fuarın açılış gününden itibaren, Karadeniz, İç Anadolu, Marmara ve Doğu Anadolu bölgeleri başta olmak üzere tüm illerden fuarı ev dışı tüketim grupları, ulusal marketler, süpermarket zincirlerinin yöneticileri ve satın alma yöneticileri, gıda ve içecek perakendecileri, tüm HORECA tesisleri, oteller ve turizm tesisleri işletmecileri, kafe, restoran işletmecileri, fastfood zincirleri yöneticileri, bakkaliye grubu, yerel marketler, yemek fabrikaları, catering firmaları, gıda mühendisleri ve toplu tüketim yapan her türlü kuruluşun yöneticileri ziyaret etti.

SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN MEVCUT DURUMU

SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Mustafa ALTINDEĞER Burhan HEKİMOĞLU Dr. Ali KORKMAZ
Strateji Geliştirme Birimi

Su Ürünleri yetiştiriciliği, insanların sağlıklı beslenmesi, sanayi sektörüne hammadde temini, sektörde istihdam oluşturmaya, kırsal kalkınmaya katkı sağlamaya, yüksek ihracat imkânı ve doğal kaynakların ile biyolojik çeşitliliğin muhafazası konularında önemli imkânlar oluşturmaktadır.

Su ürünleri yetiştiriciliği ya da kültür balıkçılığı ekonomik faaliyet olarak ülkemizde 70'li yıllarda Gökkuşuğu alabalığı yetiştiriciliği başlamıştır. Bu faaliyet başlangıç evresinde birkaç tonluk işletmelerde yapılırken günümüzde birkaç bin tonluk seviyelere ulaşmıştır. Gökkuşuğu alabalığı yetiştiriciliği ile başlayan kültür balıkçılığında çipura, levrek de büyük bir paya sahiptir.

İnsan tüketimi için avlanan balık miktarı sınır noktasındadır. Orta gelir sınıfının balık tüketimi hızla artmaktadır. Sağlıklı gıda tüketimi algısında ilk akla gelen ürünlerden biri balık etidir. Proteinin etkin kullanılması açısından % 31 oranı ile balık etini önemli bir gıda maddesidir. Enerji kullanımı oranı % 27 ile büyük baş hayvanlarda iken ardından % 23 oranı ile balık gelmektedir. Satın aldığımız ürünün yenilebilir miktarına baktığımızda, büyük baş hayvanda bu oran % 41 iken balıkta % 68'dir. Bunu bir avantaj olarak değerlendirmek gerekir.

Tüm sektörlerdeki esas maliyet yemdir. Büyük alabalık üretiminde 1.1 kg yem ile 1 kg. balık üretilebilirken; büyükbaşta bu rakam 4-6 kg.'a kadar çıkabilmektedir. Yenilebilir et olarak düşündüğümüzde alabalık 100 kg yemin 61 kg'ını

ete çevirebiliyor. Ama diğerleri bunun 3'te birinden daha da azdır. Bu rakamlar tavuk için 21 kg ve domuz için 17 kg'dır.

Yem konusu balıkçılık sektörünün dezavantajlı konularından biridir. 1990'lı yıllarda yemin % 60'ı balık unundan yapılıyordu. Fakat son yıllarda yemin büyük bir kısmı sebze ve tahıllardan elde edilen unlardan oluşmaktadır. Şili'de yeme katılan ürünlerin % 20'si tavuk menşelidir.

Türkiye Su Ürünleri Üretimi

Su ürünleri üretiminin büyük çoğunluğu denizlerde avcılık ve üretim yoluyla yapılmaktadır. Ülkemizin 2016 yılı su ürünleri üretimi 588.000 tondur. Bunun 335.000 tonu avcılık, 253.000 tonu yetiştiricilikten karşılanmıştır. Yetiştiriciliğimizin Büyük bir kısmı (% 61) Ege Bölgesinden karşılanmaktadır.

Karadeniz Bölgesi % 9 paya sahiptir. Yetiştiricilikte en önemli türler çipura, levrek ve alabalıktır. Alabalık (iç su) 101.297 ton (% 40), levrek

Tablo 1- Türkiye Su Ürünleri Üretimi (ton)

Yıllar	AVCILIK (ton)			YETİŞTİRİCİLİK (ton)		TOPLAM (ton)	
	Deniz	İç su	Toplam	Deniz	İç su	Toplam	
2010	445.680	40.259	485.939	88.573	78.568	167.141	653.080
2011	477.658	37.097	514.755	88.344	100.446	188.790	703.545
2012	396.322	36.120	432.442	100.853	111.557	212.410	644.852
2013	339.047	35.074	374.121	110.375	123.019	233.394	607.515
2014	266.078	36.134	302.212	126.894	108.239	235.133	537.345
2015	397.731	34.176	431.907	138.879	101.455	240.334	672.241
2016	301.464	33.856	335.320	151.794	101.601	253.395	588.715

Tablo 2- Su Ürünleri Üretim, İhracat, İthalat ve Tüketim

Yıllar	Üretim (ton)	İhracat (ton)	İthalat (ton)	Tüketim (ton)		Değer (milyon TL)	Kişi Başına Tüketim (kg)
				İç Tüketim	İthalat		
2010	653.080	55.109	80.776	505.000	168.073	3.565	6,9
2011	703.545	60.738	85.098	468.040	228.706	3.730	6,9
2012	644.852	74.807	85.384	532.387	84.201	3.982	7,1
2013	607.515	101.061	87.410	479.708	87.806	4.178	8,3
2014	537.345	115.687	77.545	420.361	77.000	5.180	8,3
2015	672.241	142.051	110.071	479.711	179.138	6.070	8,3
2016	588.715	148.800	82.074	426.085	93.006	6.120	8,4

80.847 ton (% 32), çipura 58.254 ton(% 23), diğer(orkinos, sariagiz, sinagrit, fangri, tranca, minekop, sivriburun, karagöz vb. (%3), alabalık deniz 5.716 ton (% 2).

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK), 2016 yılı 'Su Ürünleri İstatistiklerine göre; su ürünleri üretimi 2016 yılında bir önceki yıla göre % 14,2 azalarak 588 bin 715 ton olarak gerçekleşti. Üretimin % 56,9'u avcılık; % 43,1'i yetiştiricilik yoluyla sağlandı

Ülkemizin 8.333 km uzunluğundaki kıyı şeridinin ve yaklaşık 178 bin km uzunluğundaki nehirlerle 26 milyon hektarlık su alanının yeterince değerlendirilebildiğini söylemek olası değildir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre; 2016 yılında üretilen 588 bin 715 ton balığın 145 bin 469 tonu ihraç edildi. Balık ithalatı ise 82 bin 074 ton oldu. Kişi başına balık tüketimi 8,6 kg ile en fazla 2007 yılı oldu.

Bugün kişi başına balık tüketimimiz 6,2- 7,00 kg arasındadır. Dünyada kişi başına ortalama balık tüketimi 15 kg'dır. AB28 ortalaması 22 kg'dır. Japonya'da ise kişi başına yıllık ortalama tüketim 70 kg'dır. Çok yakında bu miktar 10 kg seviyelerine çıkacaktır. Ülkemizde yıllık kişi başına ortalama 6,2 kg balık tüketimi ile sağlıklı nesiller yetiştirmemiz için yeterli gözüküyor.

Ülkesel hedeflerimizi yüksek tutmak zorundayız. Sürekli artan genç nüfusa sahibiz. 6- 7 kg olan balık tüketimimizin en az 15 kg olması lazımdır. Bunun içinse ülkemizin sadece 1.200.000

ton balığa ihtiyacı hasıl olur. 800 milyon dolar olan ihracatımızı 4 milyar dolara çıkaracak üretim ve ihracat planlamaları yapmak zorundayız. Devletin vermiş olduğu desteklerin bir an evvel yatırıma dönüştürülmesi gerekmektedir. Samsun ve Sinop arasında 60 bin tonluk yeni bir üretim alanı açılıyor.

Balıkçılık sektörü 47 binden fazla kişiye doğrudan dolaylı olarak 250 bin kişiye istihdam olanağı sağlamaktadır. Su ürünleri sektörünün 2016 yılı cari fiyatlarla Gayri Safi Yurtiçi Hasıla değeri 4.850.199.297 TL'dir. Genel bir yaklaşımla Karadeniz'de 240, Marmara'da 200, Ege'de 300, Akdeniz'de ise 500 balık türünün bulunduğu ve bunların 100'e yakınının ekonomik öneme sahip olduğu söylenebilir.

Yıllara Göre Su Ürünleri İhracat ve İthalatı

Su ürünleri ihracatımız sıralamasında ilk 10 ülke Hollanda, İtalya, Almanya, İngiltere, Japonya, Rusya federasyonu, İspanya, ABD, Lübnan, Fransa'dır. Su ürünleri ihracatımızın % 68'ini A.B (28) Ülkelerine yapılmaktadır.

Su ürünleri ihracatında ilk sırayı % 24'lük pay ile çipura alırken, % 18'lik pay ile deniz levreği 2. Sırada ve diğer tuzlu su balıklarının dondurulmuş filetoları % 12 ile 3. sıradadır. Alabalık filetoları (tütülenmiş) % 5 ile 6. sırada yer almaktadır. 2016 yılında toplam su ürünleri ihracatımız 724 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizde yapılan alabalık ihracatında AB ülkeleri önemli bir yere sahiptir. İhracat sıralaması Almanya, Rusya Federasyonu, Romanya, Polonya, Hollanda ile devam etmektedir. Toplam 103 milyon \$'lık alabalık ihracatının 82 milyon \$'ı AB ülkelerine aittir.

Samsun Su Ürünleri Üretimi

Samsun ili ve çevresi, su ürünleri üretimi bakımından önemli bir konuma sahiptir. Yıllara bağlı olarak ülke ekonomisine deniz, kültür ve iç su balıkçılığı yoluyla artan oranda ekonomik katkı sağlamaktadır. Son yıllarda kabuklu ve yumuşakça sektöründe bir durağanlık yaşanırken, kültür balıkçılığına eğilim artmaktadır.

Tablo 3- 2016 Yılı Gerçekleşen Samsun Su Ürünleri Üretim Miktarları

Avcılık (ton)			Yetiştiricilik (ton)			Toplam (ton)
Deniz Ürünleri	İç su Ürünleri	Toplam (ton)	İç su	Deniz	Toplam (ton)	
54.709,68	125,53	54.835,21	3.000,00	1.984,60	5.584,60	60.419,90

2016 TÜİK verilerine göre ülkemizde avcılık yoluyla yakalanan 335.000 ton balığın 55.000 tonu Samsun ilinden karşılanmıştır. Samsun, balık yetiştiriciliği konusunda 14.000 tonluk kapasiteye sahiptir. 2016 yılında Samsun'da 5.500 ton balık üretimi yapılmıştır.

Samsun'un Türkiye Su Ürünleri Sektörüne Katkısı

Samsun'un, Türkiye'nin deniz avcılığı ile üretiminin büyük kısmının gerçekleştirdiği Karadeniz Bölgesinde bulunması nedeni ile ulusal boyutta çok önemli bir rekabet avantajı mevcuttur.

Samsun, balıkçılık ve su ürünleri sektöründe faaliyet gösteren girişimcilik ruhunun yüksek seviyede olduğu bir ildir. Samsun'daki firmalar özellikle son 5 yıl içerisinde balığın işlenmesi, depolanması, endüstriyel ürün haline getirilmesi vb. konularda birçok yatırım yapmıştır. Yatırımların yeni olması nedeni ile kullanılan teknolojiler de günceldir. Karadeniz'den her sene avlanan balığın yaklaşık % 80'i Türk avcılar tarafından avlanmaktadır. Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler arasında avcılık yeteneği, donanımı ve altyapısı en iyi olan ülkenin Türkiye olduğunun göstergesidir.

Doğu Karadeniz bölgesinde yer alan Samsun, gerek sahip olduğu altyapı gerekse işleme ve depolama ve aracılık kapasitesi ile önemli bir merkezdir. Samsun gerek deniz ve gerekse iç su balıkçılık potansiyeli bakımından Türkiye'nin önemli illerinden biridir. Kıta sahanlığının uygunluğu nedeniyle dip trol balıkçılığının, buna bağlı olarak da orta su trol balıkçılığının yaygın olarak yapıldığı Karadeniz'deki tek ilimizdir.

Baraj Gölleri, Lagün Gölleri ve akarsularının fazla olması yönünden, iç su balıkçılığı bakımında da önemli bir yere sahiptir. Bölgede sadece sofralık değil endüstriyel balık avcılığı da yapılmaktadır. Tutulan hamsi balığının önemli bir kısmı ile çaça balığının tamamı balık unu ve yağı tesislerinde değerlendirilmektedir. Balık unu ve yağı fabrikaları bakımından bölgede önemli bir kapasite fazlası mevcuttur.

Kuzey Karadeniz kıyılarından başlayan hamsi akınının Sinop'tan sonra hemen Samsun'a yönelmesi avcılık bakımından büyük avantajlar sağlamaktadır. Avlanma mevsiminin başında Samsun bölgesi hamsi akınına uğramaktadır. Bu akın geçmişte yakalanan hamsinin hayvan yemi olarak kullanımı için işlenmesine neden olmuş ve bu amaçla halen

faaliyetlerini sürdüren 6 işletme teşvik olarak kurulmuştur. Mevsimine göre Samsun bölgesinden yakalanan ticari açıdan önemli balıkların, ülkenin her yerine ulaştırılarak insan tüketimine sunulması ile Samsun ekonomisine ve ülke beslenmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Samsun da deniz ve iç su olmak üzere toplam 586 adet balıkçı teknesi bulunmaktadır.

Türkiye kıyılarında sadece Samsun Bölgesinde yapılan çift tekne ile orta su trol avcılığı, bölgenin balık ihtiyacının ve balık unu yağı fabrikalarının da hammadde ihtiyacının karşılanması noktasında önemli bir yere sahiptir.

Su Ürünleri konusunda; stratejik konumu, Limanları, Balıkçı barınakları, Modern balıkçı tekneleri, Kalifiye elemanları ile bölgenin temsilcisi konumundadır. Aynı zamanda sahip olduğu; Altyapı, İşleme, Depolama, Aracılık kapasitesi bakımından da önemli bir merkezdir.

İşleme Değerlendirme Tesisleri

İlimizde 6 adet balık işleme tesisi mevcut olup, bu tesislerde genel olarak hamsi ve deniz salyangozu işlenmekte ve işlenen bu ürünler, AB Ülkeleri, Japonya, Kore ve Çin gibi ülkelere ihraç edilmektedirler. İhraç edilen bu su ürünlerinden yıllık 15 milyon ABD doları döviz sağlanmaktadır.

İlimizde su ürünleri yetiştiriciliği 1980'li yılların ikinci yarısında Aynalı Sazan Balığı yetiştiriciliği ile başlayıp, Ülkemiz İç sularında ağ kafeslerde alabalık yetiştiriciliği çalışmaları ilk olarak 1995 yılında ilimiz sınırlarında bulunan Derbent Baraj Gölünde yapılmaya başlamıştır. Yakakent Çamgölü Mevkiinde Karadeniz'de Ağ Kafeslerde Alabalık, Levrek yetiştiriciliği çalışmalarına ise 2008 yılında başlanmıştır.

Samsun ilinde su ürünleri yetiştiriciliği 2007 yılından itibaren hızla yükselen bir trend göstererek, içinde bulunduğumuz 2017 yılı itibarı ile toplam 14.154 ton/yıl kurulu kapasiteye ulaşmıştır.

2017 yılı itibarı ile kurulu kapasitemiz, 108,8 ton/ yıl Sazan, 9.736,70 ton/ yıl Alabalık, 4.190,20 ton/ yıl Levrek ve 147,6 ton/ yıl Çipura olmak üzere toplam 14.183,30 ton/ yıldır. Toplam 37 adet su ürünleri yetiştiricilik tesisimiz bulunmakta olup, bunlarda biri Akvaryum balığı, biri ise Kara salyangozu üretimi yapmaktadır.

İlimiz, Bafra İlçesinde bulunan Derbent Baraj Gölünün toplam alanı 1623 ha'dır (57 m kotta).

Barajın % 3'lük kısmı su ürünleri yetiştiriciliğine açılmış olup, Tarım Bilgi Sistemi Su Ürünleri Kayıt Sisteminde 456.000 m2 yetiştiriciliğe ayrılmış alan görülmektedir. Hali hazırda baraj gölünde 14 adet yetiştiricilik belgeli tesis mevcuttur. Bu tesislere kiralanan toplam 256.500 m2 yüzey alanı kiralanmış bulunmaktadır.

2016 yılı TÜİK verilerine göre, ülke genelinde 253.395 ton su ürünleri yetiştiriciliği üretimi gerçekleşmiştir. İlimizde ise 2016 yılı içinde 5.585 ton su ürünleri üretimi gerçekleştirilmiş olup, ülke genelinin % 2,16'sına tekabül etmektedir. 2016 yılında ülke genelinde iç su ve denizde toplam 335.319,80 ton su ürünleri avcılığı gerçekleştirilmiş olup, Samsun ilinde iç su ve denizde toplam 54.835,21 ton su ürünleri avcılığı gerçekleştirilmiştir. 2016 yılında ülkemiz deniz ve iç sularında avlanan ürünlerin % 14,05'i ilimizden avlanmıştır.

Tablo 4- Su Ürünleri Yetiştiricilik Tesisleri Kurulu Kapasiteleri

Tür adı	Sofralık Balık Üretimi		Yarı ve Yarıya Üretim		
	Kapasite (ton/yıl)	Ünitede Sayısı (adet)	Yarı (adet/yıl)	Yarıya (adet/yıl)	Ünitede Sayısı (adet)
Gökkuşuğu Alabalığı	9.736,70	28	100.000	15.000.000	2
Levrek	4.137,40	8	-	-	-
Sazan	108,8	4	-	-	-
TOPLAM	14.154,90	32	100.000	15.000.000	2

Samsun İlinde Su Ürünlerinin Pazarlaması

Samsun İlinde avlanan ve üretilen su ürünleri üretilikten sonra çoğunluğu doğrudan tüketimkte ancak bir kısmı işlenmektedir. İşleme hizmeti ile ürüne katma değer kazandırılmakta, üretimdeki fazlalık önlenmektedir. Bu hizmet bizzat işletmede olabildiği gibi, pazarlama sistemi içinde işletmelerden uzaktaki işleme yerlerinde olabilmektedir. Örneğin; Samsun ve civarında avlanan balıklar genelde işlenmek için (balık unu ve balık yağı) Samsun ve Sinop'ta bulunan işletmelere götürülmektedir.

Su ürünleri işletmelerinde, bölgemizde hammaddenin yetersizliği ve kalite eksikliği nedeniyle kapasite kullanım oranlarında düşüktür. Bu durum işletmelerin verimli çalışmalarını da engellemektedir. Bu durumun başlıca sebebi Karadeniz kıyısı olan ülkelerin av baskısı altında olan bu nedenle üretim miktarlarını daha fazla artırma imkanı olmayan bir denizdir.

Diğer denizlerin verimi ise düşük olduğu için toplam üretime etkileri azdır. Bölge balıkçıları genelde Rusya ve komşu ülkelere avlanmaya gitmektedirler. Ancak ülkeler arasındaki uluslararası anlaşmaya uygun olmayan problemlerle karşılaşmaları su ürünleri balıkçılığının bölgede

gelişmemesine neden olmaktadır. Bu yüzden Karadeniz kıyı şehirlerinde balıkçılığın gelişmesi Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin ortak politika uygulamalarına bağlıdır.

Samsun ilinde su ürünleri işletmeciliği konusunda faaliyet gösteren işletmeler mevcut dur. Bu işletmelerde ağırlıklı olarak hamsi, kara ve deniz salyangoz eti işlenip AB ülkelerine, Japonya, Kore ve Çin gibi ülkelere pazarlanmaktadır. Ülkemizde olduğu gibi Samsun'da da su ürünlerine dayalı endüstrinin, zamanında yeter miktarda hammaddeyi oluşturan balık ve diğer ürünleri bulmada güçlüklerle karşılaştığı bilinmektedir.

Samsun ili 15 m'den büyük 125 adet balıkçı gemisi, 5 adet balıkçı barınağı ile su ürünleri sektöründe adından söz ettirmektedir. Samsun ilinde su ürünleri işletmeciliği konusunda faaliyet gösteren

işletmeler mevcut dur. Bu işletmelerde ağırlıklı olarak hamsi, kara ve deniz salyangoz eti işlenip AB ülkelerine, Japonya, Kore ve Çin gibi ülkelere pazarlanmaktadır. İlimizde 8 adet Su Ürünleri İşleme Tesisleri mevcuttur.

Bunlardan 6 adeti ihracat iznine sahiptir. Samsun'dan Belçika'ya alabalık füme, Almanya'ya alabalık havyar, Gürcistan'a taze balık, Kore ve Çin'e deniz salyangozu eti ihracat edilmektedir. Son zamanlarda Samsun'dan Avrupa Birliği ülkelerine ihracat iznine sahip firmalarca su ürünleri ihracatı gerçekleştirilmektedir. Başta Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg ağırlıklı olarak ihracat yapılan ülkelerdir. Ağırlıklı olarak Marine Hamsi, Füme Hamsi ihraç edilmekte olup 2015 yılında Samsun'un su ürünleri ihracatı 5.617.263 \$ olarak gerçekleşmiştir.

Su ürünlerinin üretimden tüketime kadar geçen aşamalarda bozulmadan korunabilmesi için soğuk zincirin sorunsuz olarak kurulması gerekmektedir. Dondurulmuş su ürünleri taşımasında soğutuculu araçlar kullanılmaktadır, yani işlenmiş ürünlerde taşımacılıkta teknoloji den yararlanılmaktadır. Bütün bunların yanında Samsun'da Gelişme potansiyeli taşıyan Su Ürünleri sektörünün çözüm bekleyen önemli sorunları vardır.

DÜNYA UN TİCARETİNİN ZİRVESİNDEYİZ

Son zamanlardaki buğday ithalatımıza dair konuşulanları, meselenin muhataplarına sorarım istedik ve yüksek cirosu, üretime ve istihdama katkısıyla Samsun'un yüz akı kuruluşlarından Ulusoy Un İşletmesini ziyaret ettik. Oldukça samimi bir çalışma ortamındaki laboratuvarı, depoları ve son teknoloji üretim ünitelerini gezip görme fırsatı bulduğumuz işletmenin Yönetim Kurulu Başkanı Eren Günhan Ulusoy'a sizlerin de merak ettiğini düşündüğümüz konularda sorularımızı yönelttik, işte o cevaplar...

SAMTİM: Bizlere kuruluş hikâyenizden bahseder misiniz?

ULUSOY UN: Bir zahire dükkânından un fabrikasına doğru giden hikâyenin temelleri 1970-80 yılları arasında babam Fahrettin Ulusoy tarafından atılmıştır. Un fabrikası sayısının çok az olması nedeniyle ihtiyaç duyulan un diğer bölge üreticilerinden satın alınıp Karadeniz Bölgesi'nde toptancılara satılmaya başlanmıştır. 1980- 86 yılları arasında artan ticaret hacmi ile Ulusoy Gıda Karadeniz sahil kesiminde en etkili gıda ve ihtiyaç maddeleri dağıtım ve pazarlama şirketi haline geldi. Fahrettin Bey'in un fabrikası kurma hayali sonucunda Ulusoy Un Fabrikası 8 Ocak 1991'de 180 ton/gün buğday işleme kapasiteli ile Samsun'da üretime başladı. Bugün şirketimizin Samsun'da 500 ton/gün ve Çorlu'da 400 ton/gün olmak üzere toplam 900 ton/gün buğday işleme kapasiteli iki fabrikası bulunmaktadır. Ayrıca Samsun Gıda Organize Sanayi Bölgesinde şuan inşası devam eden ve 600 ton/gün kapasite ile 2018'in ikinci yarısında üretime

başlayacak olan yeni fabrika yatırımımız bulunmaktadır.

SAMTİM: Öncelikle şunu soralım, dünya un ticaretinde Türkiye'nin yeri nedir?

ULUSOY UN: Türkiye, gerçekleştirdiği 3,5 milyon ton ihracat ile dünya un ticaretinin zirvesinde yer almaktadır. Bu alanda 5 yıldır şampiyonluğu elinde bulunduran Türkiye un sanayicileri, hem ülke kaynaklarının kullanılıp ihracat ile dövizle çevrilmesi bakımından, hem de gerçekleştirdiği üretim ve sağladığı istihdam ile en büyük ve en eski tarımsal sanayi sektörlerinden biri olan değirmencilik sektörünü temsil etmektedir.

SAMTİM: Baktığımızda Türkiye 3-4 milyon ton buğday ithal ediyor. Bu konuda eleştirel yaklaşımlar var ancak gerçeğin daha farklı olduğunu sizlerin açıklamalarınızdan biliyoruz, okurlarımızın da anlaması açısından anlatır mısınız?

ULUSOY UN: Evet, bu ithalatı gerçekleştirenler biziz. 2000'li yılların başında sektör olarak un ihracatında oldukça başarılı bir çizgi yakaladık. 2002 yılında 253 bin ton olan yıllık un ihracatımız 2017 yılı itibarıyla 3,5 milyon tona yükseldi. Yani 15 yılda neredeyse 15 kat arttı. Türkiye'deki buğday üretiminin ise sanayicilerimizin yakaladığı bu ihracat artış hızına ayak uydurması pek mümkün değil.

İhracata 3,5 milyon ton un üretebilmek için 5 milyon ton hammadde yani buğday gerekmektedir. Türkiye'nin 2016 yılı buğday üretim miktarı 21 milyon ton, tüketimi ise 19 milyon tondur. 2016 yılında 3,7 milyon ton buğday ithalatı gerçekleştirdik. Yani kaba hesapla üretimden kalan 2 milyon tonun 1,3 milyonunu sanayicilerimiz un üretiminde kullanmış, müşterilerimizin talepleri doğrultusunda da üretim için gereken miktarı ithalat ile kapatmıştı.

SAMTİM: Mevcut durumu ve işletmelerimizin un üretim potansiyelini düşündüğümüzde ithalattaki bu oranın bu şekilde süreceğini öngörebilir miyiz?

ULUSOY UN: Bu miktar dengesi yıldan yıla üretim ve tüketim miktarları ile orantılı olarak değişmekle beraber yaklaşık bu seviyelerdedir. Umuyoruz ki, Milli Tarım Projesi dâhilinde teşvik kapsamında bulunan hammaddemizin üretiminde ileriki yıllarda büyük artışlar yaşanır ve biz de neredeyse tüm dünyaya ihracatını gerçekleştirdiğimiz Türk ununu % 100 oranda kendi buğdayımızla üretiriz. Fakat şuan, sofralarımızın vazgeçilmez olan ekmeğimizin hammadde unu üreten, istihdama sağladığı desteği devamlı büyüten, 120'den fazla ülkeye ihracat yapan ve ülke kasasına 1 milyar dolardan fazla girdi sağlayan Türkiye un sanayicileri olarak buğday ithalatının sorumluları biziz.

SAMTİM: Bakanlığımızın, mevcut durumu daha da iyiye götürmek ve dışa bağımlılığı mümkün olan en aza indirmek adına son yıllarda yaptığı yeniliklerden haberdarsınız mı muhakkak, neler düşünüyorsunuz?

ULUSOY UN: Elbette haberdarım, bu ülke için kim taş üstüne taş koyuyor çabalıyorsa takdirle karşılıyoruz. Örneğin Milli Tarım Projesi, çiftçilerimizin neyi, nerede ekerse ne kadar destek alacaklarını önceden bileceği, ürün haritasına çıkarılan 941 havzada ürünlerin bilimsel olarak tespit edilen

bölgelerde yetiştirilmelerinin sağlanacağı, geniş çaplı ve tarım sektöründe bir devrim olarak adlandırabileceğimiz bir projedir.

Stratejik açıdan önem arzen eden 19 ürünü buğday, arpa, ayçiçeği, çavdar, çay, çeltik, aspir, kuru fasulye, kanola, mercimek, mısır, nohut, pamuk, soya, yulaf, yağlı zeytin, fındık, tritikale ve yem bitkileri üreten çiftçilerimiz havza bazlı desteklerden yararlanabilecek ve bu sayede verimlilik artacaktır. Sektörümüzün hammaddesi olan buğday ve yem bitkileri ise tüm havzalarda destek kapsamında olacaktır.

Türk tarımının geleceği niteliğindeki Milli Tarım Projesini öncelikle bu ülkenin birer vatandaşı ve daha sonra un sanayicileri olarak sonuna kadar destekliyor ve milletimiz için çok hayırlı sonuçları beraberinde getireceğine inanıyoruz.

SAMTİM: İnşallah. Peki, bu kapsamdaki yerli tohum atılımı için neler söylersiniz?

ULUSOY UN: Proje kapsamında yerli tohum üretiminde bir atılım gerçekleştirilmesi planlar arasında. Özellikle sebze tohumunda yüzde 60 civarında ithal ürüne bağımlılığımız bulunuyor. Bunun parasal karşılığı da senede yaklaşık 90 milyon dolar. Önümüzdeki süreçte bu yüzdenin düşürülmesi ve sertifikalı tohum kullanımının yaygınlaştırılması ile dışa bağımlılığı en aza indirmesi planlanıyor. Ancak Milli Tarım Projesi'nin asıl faydası bence ileriki nesillere bırakacağımız mirasta yatıyor. Bu açıdan Milli Tarım Projesini desteliyor ve atalarımızın emanetinin bizlerden sonraki nesillere taşınmasında üzerimize düşen görevleri yerine getirmek için var gücüyle çalışan herkese şükranlarımı sunuyorum.

SAMTİM: Biz de sizlere tüm bu çalışmalarınız ve ülke- bölge- ilimiz ekonomisine katkılarınızdan dolayı tebrik ediyoruz.

TOHUMCULUK DÜNYASI

Tohum; tarımsal üretimin temel girdilerinin başında gelmekte olup, kaliteli tohum kullanımı, verimi ve üretimi artırmasının yanı sıra daha dayanıklı, daha az maliyetli ve rekabet gücü yüksek ürünlerin elde edilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Bitkisel üretimde, üstün nitelikli tohum kullanımasının önemi ve kaliteli tohum kullanımasının verimi diğer üretim şartlarına bağlı olarak % 20- 30 oranında hatta yabancı döllenilen türlerde, melez tohumların 3 katına kadar artış sağladığı bilinmektedir.

Ülkemizin tarımsal üretim potansiyelinin daha iyi kullanılmasını sağlayacak ve bu doğrultuda tohumculuk sektörümüzün gelişimini hızlandıracak olan etmenlerin başında hiç kuşkusuz sertifikalı tohumluk kullanımı geliyor. Tescilli, kayıtlı, sertifikalı, yüksek vasıflı ve iyi işlenmiş tohumlukların kullanımının her geçen gün ülkemizde yaygınlaşıyor olması, ülke tarımının gelişimine önemli katkı sağlamaktadır.

Türkiye Tohumculuk Sektörü, 1980'lerde başlatılan liberalleşme hamlesiyle birlikte, özellikle özel sektör tohumculuğunun da gelişimine paralel olarak önemli kazanımlar elde etmiştir. Sektörün bugünkü durumuna gelmesinde hiç kuşkusuz 2004 yılında yürürlüğe giren Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun ile 2006'da yayımlanan Tohumculuk Kanunu ve bunlara dayandırılarak çıkarılan ilgili alt mevzuatın çok önemli katkısı olmuştur.

Tohumculuk Kanunu ve İslahçı Hakları Kanunu gibi yasal düzenlemelerle önu açılan tohumculuk sektörü, Ar- Ge çalışmalarıyla büyümesini katlayarak sürdürüyor. Ülkemizde özellikle sebze tohumculuk sektörü son 25 yılda büyük gelişme göstermiş; bir yandan yurt içi tohumluk üretimini artırmak, diğer yandan da yerli tohumculuğumuzun geliştirilmesi konusunda özel sektör tarafından önemli çalışmalar yapılmıştır.

Tohumluk üretiminde özel sektörün payı yıllar itibarıyla artmaktadır. Özel sektör 2010 yılında toplam tohumluk üretiminin % 63'ünü karşılarken, 2014 yılında bu oran % 79'a yükselmiştir. Hibrit ayçiçeği, hibrit mısır, patates, pamuk ve sebze tohumluğunun ise 2010 yılından bu yana neredeyse tamamını özel sektör karşılamaktadır. 2010 yılında sertifikalı buğday tohumluğunun % 52'si kamu tarafından karşılanırken bu oran 2014 yılında % 36'ya düşmüştür. Arpa tohumluğunun üretiminde ise, kamunun payı 2010 yılında % 51 iken 2014 yılında % 13'e düşmüştür.

Türkiye'de 2015 yılında en fazla üretimi yapılan tohumluk ürünü buğday olmuştur. Sertifikalı buğday tohumu üretimi 2015 yılında, 2011 yılına göre % 18 oranında artmıştır. Yıllar itibarıyla tohumluk üretim miktarları incelendiğinde, bazı tohumlukların üretimi artarken bazılarının ülkenin o yıl ki üretim durumuna göre azaldığı gözlenmektedir. 2011 yılına göre 2015 yılında üretimi en fazla artan tohumluk cinsi arpa (% 158) olmuştur. 2015 yılındaki toplam tohumluk üretiminde ise, 2011 yılına göre % 41 oranında artış görülmektedir.

Milli Tarım projesinin temel dayanaklarından bir tanesi de tarımda dışa bağımlılığın azaltılması olarak belirlenmiş durumdur. 2015 yılı için tohum ticareti ile ilgili verilere bakıldığında, Türkiye'nin tohum ithalatının tohum ihracatını oldukça geçmiş olduğu görülüyor. 2015 yılı itibarıyla toplam tohum ithalatı 202 milyon dolar olurken, tohum ihracatı ise 113 milyon dolar, 2016 yılına baktığımız zaman ihracatımızın 153,5 milyon dolara çıktığını görüyoruz. İthalatı yapılan tohumlar arasında en yüksek miktarda olan patates tohumu olmasına karşın son yıllarda patates tohumluğu üretiminde de olumlu önemli gelişmeler başlamıştır.

En çok ihraç edilen tohumlar ise mısır ve ayçiçeğine ait. Tabloya bakıldığında dikkat çeken bir diğer ayrıntı ise 2007 yılı itibarıyla ithalat ve ihracatta gerçekleşen yükseliş. Bu durum, 2006'da kabul edilen Tohumculuk Kanunu'nun yürürlüğe girişinin yarattığı bir etki olabilir. Ayrıca Türkiye'nin ithal ettiği tohumların, genellikle sebze tohumu olduğuna da belirtmek isteriz.

Dünya ve Türkiye'de Tohum Dış Ticareti

Uluslararası Tohum Federasyonu (ISF) 2013 yılı tohum raporunda 11,4 milyar dolar değerinde olan dünya tohum ihracatında, önde gelen ülkelerin sırasıyla Fransa (% 16,5), Hollanda (% 14,3) ve ABD (% 13,1) olduğu belirtilmiştir. Aynı yıl Fransa 602 bin ton tohumluk ihracatı yaparken, Hollanda 214 bin ton, ABD ise 329 bin ton ihracat yapmıştır. Dünya toplam tohumluk ihracat miktarı ise yaklaşık 4.2 milyon tondur.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Milli Tarım Projesi kapsamında Tohumculuğa ve Sertifika sürecine çok önem vererek "Milli Tarımda Tohumculuğun Rolü ve Geleceği" konulu bir çalıştay yapmış ve çalıştayda "2018'de sertifikalı tohum kullanmayanlar destek alamayacak ve yağmurlama- damlama sulama sistemi kullananlara da destek verilmeyecek" denilmiştir.

Günümüzde gerek gıda güvenliği gerek üretim alanlarının daralması, iklim değişikliği, hızlı nüfus artışı neticesinde tohumculuk sektörü daha da önem kazanmıştır. Türkiye, 147 milyar liralık tarımsal hasılaya ulaşmış, 16,8 milyar dolarlık tarımsal ihracat gerçekleştirmiştir. 2015'ten bu yana yaklaşık 1,4 milyar liralık sertifikalı tohum, fide ve fidan desteği bakanlık tarafından verilmiştir.

2002'de 145 bin ton olan sertifikalı tohum üretiminin 2015'te 896 bin tona çıkmıştır. Sertifikalı fide ve fidan üretimimiz 2002'de 4 milyon adet iken, bugün 132 milyon adede yükselmiş olup hâlihazırda 70 ülkeye tohum ihraç ediyoruz diyebiliriz. Ancak geldiğimiz nokta yeterli değildir. Tohumculukta hedefimiz özel sektörün de yoğun çalışmalarıyla ilk 5 ülke arasında yer almaktır.

Türkiye'de bugün 791 tohumculuk şirketi var. Bunlardan 35'i yabancı sermayelidir. Yabancılar mısır, şekerpancarı ve ayçiçeği gibi endüstriyel ürünlerde yüzde 90 paya sahiptir. Ancak buraya "Yerli" "Yerel" yani "Atalık" tohumlar konusunu daha sonraki yazılarda tartışmak üzere bir not düşmek gerekiyor. Ulusal Tohum Takas Merkezi gibi sivil toplum kuruluşları ve yerel örgütlenmeler yerli tohumlarla ilgili farkındalık yaratmaya çalışıyorlar. Bu sivil toplum örgütlerine göre sertifikalandırma süreçleri küçük çiftçileri zor durumda bırakabiliyor.

Yerli, Yerel (atalık) tohumları kullanan çiftçiler bu tohumları tescilletme süreci uzun ve maliyetli olduğundan işlemleri yarıda bırakıyor, çoğunlukla bu yerel tohumları tüzel kişilikler ve özel şirketler tohum tescilliyorlar. Bu da yerel türlerin tohumlarının özel mülkiyet olması, üretim ve pazarlamasının da böylece tescil sahibi kurum ve kişilerin tekelinde olması anlamına geliyor.

10,6 milyar dolar değerinde olan dünya tohumluk ithalatında ilk sırayı alan ülkeler ABD (% 12), Fransa (% 7,3) ve Hollanda (% 6,9) olmuştur. ABD 324 bin ton, Fransa 175 bin ton ve Hollanda 234 bin ton tohumluk ithal etmiştir. Türk tohumculuk sektörü son yıllarda hem üretim hem de ihracatta dünyada önemli bir konuma gelmiştir. Türkiye'nin son 12 yılda tohumluk üretimi 5 katın, ihracatı ise 8 katın üzerinde artış göstermiştir. 2002 yılında 145 bin ton olan tohumluk üretimi 2014'te 776 bin tona, aynı dönemde tohumluk ihracatı da 17 milyon dolardan 113 milyon dolara ulaşmıştır.

Ülkemizin, 2002 yılında 22,6 milyon dolar olan toplam tohum ihracatı 2015 yılında, 113,5 milyon dolar, 2016 yılına baktığımız zaman ihracatımızın 153,5 milyon dolara çıktığını görüyoruz. İthalatımız ise 191,5 milyon dolara çıkmıştır. 2016 yılı ilk dokuz ayı itibarıyla tohum ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %35,4 artışla 108,2 milyon dolar, ithalatı ise % 0,6 artışla 157,7 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Tohum Sektörün Dış Ticaret Verileri (ton) (1000 ABD \$)

Yıl	2013	2014	2015		Değerler Değişim (%)		
Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer		(%)
İhracat	36.580	138.235	74.013	166.741	44.604	113.526	-32
İthalat	24.017	191.608	33.512	183.344	35.997	191.532	-4,5
Harcım	80.597	329.843	107.526	250.084	100.600	305.077	-13
Değer		-53.374		-16.603		-78.026	
Karşılanma Oranı (%)		72		91		39	

Kaynak: TEAR

2015 itibarıyla değer bakımından ihracata en fazla konu olan ürünler; ayçiçeği tohumu, mısır, buğday tohumu, kabak tohumu, domates tohumu ve hiyar tohumu olarak gerçekleşmiştir. İhracata konu tohumlar içinde en fazla payı % 43 ile ayçiçeği tohumu alırken bunu mısır tohumu takip etmiştir.

Tablo 2: Değer bakımından ihracata en fazla konu olan ürünler

Tohumluk Ürünler	Ton	Milyon \$	Pay (%) (Değer)
Ayçiçeği Tohumu (Tohumluk)	10.719	48,9	43
Mısır (Tek Melez, Tohumluk)	11.339	28,3	24,9
Buğday Tohumu	16.411	6,7	5,9
Kabak Tohumu	1.208	4,0	3,5
Domates Tohumu	0.748	3,9	3,4
Hiyar Tohumu	4,5	3,2	2,8

Kaynak: TÜİK

Yine 2015 yılı itibarıyla değer bakımından ithalata en fazla konu olan ürünlerse, değer bakımından en yüksek olandan düşüğe doğru sırasıyla; domates tohumu, patates tohumu, şeker pancarı, biber tohumu, hiyar tohumu, mısır tohumu (tek melez) olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: Değer bakımından ithalata en fazla konu olan ürünler

Tohumluk Ürünler	Ton	Milyon \$	Pay (%) (Değer)
Domates Tohumu	7,45	52,5	27,3
Patates Tohumu	38.440	24,2	12,6
Şeker Pancarı	622	13,9	7,2
Biber Tohumu	1,65	12,5	6,4
Hiyar Tohumu	18,3	11,4	5,9
Mısır Tohumu (Tek melez)	1,541	9,1	4,7

Kaynak: TÜİK

2015 yılı itibarıyla ülkemizin en fazla tohumluk ihraç ettiği ülkelerden ilk sırayı 15,6 milyon dolarlık değeri ile toplam tohumluk ihracatının % 13,7'sinin yapıldığı Ukrayna, 2'nci sırayı 10 milyon dolar ve % 8,8 pay ile Rusya Federasyonu, 3'üncü sırayı 9,8 milyon dolar ve % 8,7 pay ile Irak almaktadır.

Tablo 4: Ülkelere Yıllar İtibarıyla Tohum İhracatımız

Ülke Adı	2013		2014		2015		Değişim (%)	Pay (%)
	Ton	1000 \$	Ton	1000 \$	Ton	1000 \$		
Ukrayna	2.211	12.932	3.837	18.542	3.383	15.551	-10,1	13,7
Rusya Fed.	4.259	24.265	5.436	27.861	2.117	9.995	-64,1	8,8
Irak	25.823	12.385	36.698	22.916	17.044	9.830	-37,1	8,7
Almanya	1.415	3.482	1.436	4.117	3.466	8.371	103,4	7,4
Hollanda	143,4	7.931	18,5	7.735	60,6	7.997	3,4	7
Macaristan	1.318	5.721	1.356	5.096	2.128	7.545	48,1	6,6
Fransa	3.819	13.552	3.631	13.499	2.232	7.248	-40,3	6,4
İtalya	5.742	16.917	5.453	14.526	2.701	6.668	-54,1	5,9

Kaynak: TÜİK

2015 yılı itibarıyla ülkemizin en fazla tohumluk ithal ettiği ülkelerden ilk sırayı 28 milyon dolarlık değeri ile toplam tohumluk ithalatının % 14,6'sının yapıldığı Fransa, 2'nci sırayı 24,8 milyon dolar ve % 13 pay ile Hollanda, 3'üncü sırayı 18,9 milyon dolar ve % 9,8 pay ile ABD almaktadır.

Tablo 5: Ülkelere Göre Tohum İthalatımız

Ülke Adı	2013		2014		2015		Değişim (%)	Pay (%)
	Ton	1000 \$	Ton	1000 \$	Ton	1000 \$		
Fransa	3.046	37.621	4.347	23.951	10.842	28.002	17	14,6
Hollanda	4.065	11.644	10.303	18.490	17.284	24.835	34,3	13
ABD	2.406	16.214	2.728	17.300	3.163	18.910	9,2	9,8
Tayland	2,04	11.576	1,27	7.114	2,73	13.789	93,8	7,2
Peru	1,22	12.390	1,23	15.762	1,56	13.370	-15,2	7
İtalya	2.991	17.407	2.149	13.673	1.861	12.409	-9,2	6,5
Çin	560,5	14.271	821,7	14.300	91,1	11.402	-20,2	6
İsrail	3,84	14.288	7,98	12.444	21,7	11.056	-11,1	5,7

Kaynak: TÜİK

Bakanlığımız bünyesinde Ar-Ge faaliyetlerinden sorumlu Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) özellikle tohumculuk araştırma çalışmalarında çok büyük bir kapasiteye sahiptir. TAGEM kendi araştırma kurumları marifetiyle bu alanda Ar-Ge yaptığı gibi, ayrıca özel sektöre ve üniversitelere Ar-Ge desteği veriyor. Bunun dışında Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (BÜGEM) bünyesinde yer alan Tohumculuk Daire Başkanlığı özellikle sertifikalı tohum üretimini yöneterek tohum üreticilerine ve kullanıcılarına destek vererek tohumculuk sektörünün dinamik kalmasını sağlıyor.

Ayrıca Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (GKGM) sağlıklı tohum üretimini temin amacıyla Avrupa Birliği'nde uygulanan Bitki Pasaportu Sistemini ülkemize yerleştirdi ve tohum ithalat-ihracatında karantina analiz altyapısını geliştirdi. GKGM özellikle tohum ticaretinin önünü açmak için 40 civarında tohum için zararlı risk analizi (ZRA) çalışması yaptı ve üretilen ZRA raporlarını başta Orta ve Güney Amerika ülkeleri olmak üzere birçok ülkeye gönderdi. Bu çalışmalar özellikle tohum ihracatımızın önünün açılması ve bu yolla sektörün büyümesi için hayati önemdedir.

Ayrıca ıslah ve çeşit geliştirmeye ağırlık verilmesi, Kamu özel sektör arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi, OECD, ISF ve ISTA ve UPOV gibi uluslararası kuruluşlar arasında işbirliğinin güçlendirilmesi gerekiyor. Bu manada Bakanlığımız tarafından tohumculuk sektörüne bilindiği gibi her türlü destek verilmektedir.

5553 Sayılı Tohumculuk Kanunu kapsamında kurulan Türkiye Tohumcular Birliği'nin ve bu birliğe bağlı kurulan alt birliklerin faaliyet alanı çerçevesinde yapacağı ticareti geliştirmeye yönelik eğitim, fuar, tanıtım toplantıları, sektörel dış ticaret ziyaretleri, kongreler başta olmak üzere, her türlü ticareti geliştirmeye yönelik aktiviteleri destekleniyor.

Sektör son yıllarda yakaladığı hızlı yükselişi sürdürmekte olup; 2023 hedefi 1 milyon ton üretim, ihtiyacımızın tamamı yurtiçinde üretilen tohumluklardan temin edilecek olup Tohumluk ihracatımızın 2023 de; 500 milyon dolara çıkarılması hedeflenmektedir.

Bu yıl Tohumculuk Sektörü; Ulusal Strateji Geliştirme Projesi çalışması başlatmıştır. Bunun sonucunda ortaya çıkan yeni yol haritasını Tohumculuk sektöründe uygulanabilir etkin stratejiler ve politikalar belirlemek, farkındalık oluşturmakla birlikte; üretimin, ihracatın, kullanım alanlarının ve katma değerinin artırılarak yerel kalkınmaya ve tohumculuk sektörüne katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Kaynak

1-2017 Tohumculuk Hizmetleri Uygulama Talimatı (2017-5).

2-Tohumculuk Sektör Raporu Ekonomi Bakanlığı 2016.

3-Türkiye'de Tohumculuğun Durumu Ve Gelişimi Ayhan ELÇİ

4-Milli Tarım Projesi

SAMSUN İLİNDE PATATES YETİŞTİRİCİLİĞİNİN DURUMU ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Melek ÖZDEMİR¹ Şahane Funda ARSLANOĞLU² Galip BAYKAL¹

¹ Canik Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü, Samsun/Türkiye

² Ondokuzmayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü, Samsun/Türkiye

e-posta: melek.ozdemir@tarim.gov.tr

Özet

Bu araştırma ile Samsun İli ve ilçelerinde patates tarımının yıllar içerisindeki değişimi ve bu değişimin nedenleri belirlenmiştir. Samsun ilinde 2012 yılında patates dikim alanı 22.692 da iken 2016 yılında 7.981 da' a düşmüştür. Buna karşın birim alandan alınan verim aynı yıllarda 1.961 kg/da' dan 2.191 kg/da' a yükselmiştir. İlçeler arasında 2016 yılı verilerine göre en fazla dikim Vezirköprü (1.834 da), Bafra (1.100 da) ve Kavak (1.100 da) ilçelerinde yapılmış, birim alandan en yüksek verim Bafra (2.885 kg/da), Vezirköprü (2.884 kg/da) ve Havza (2.403 kg/da) ilçelerinde alınmıştır.

Samsun İli ve ilçelerinde patates tarımında yeni yeni tohumluk olarak sertifikalı çeşitlerinin kullanılması, üreticilerin patates tarımı hakkında bilgilendirilmesi bazı olumlu gelişmelere neden olmakla birlikte, halen toplam üretim alanının ve birim alandan alınan verim düşüklüğünün önemli bazı nedenleri vardır. Bunlar; yöreye uygun olmayan tohumluk seçimi, üreticinin bir önceki yıldan kendi patatesinden tohumluk ayırması yada pazardan menşei belirsiz tohumluk alması, boğaz doldurma gibi kültürel işlemlerin zamanında ve doğru yapılmaması, gübreleme, hastalık ve zararlılara karşı ilaçlama gibi bakım işlerinde eksikliklerin olması, ürün pazarlamada sıkıntı çekeceği endişesi ilk sıralarda yer almaktadır. Üreticilerle yapılan ikili görüşmelerde, dikim alanının artırılması yönünde üreticilerin değişime ve yeniliğe açık oldukları, önerileri önemsedikleri ve benimsedikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Patates, verim, üretim sorunları, tohumluk yumru

Giriş

Tek yıllık bir kültür bitkisi olan patates, dünyanın hemen her yerinde başarıyla yetiştirilmekte ve besin kaynağı olarak değişik şekillerde vazgeçilmez bir gıda kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Literatüre göre patates, M.Ö 2000-5000 yıllarında Güney Amerika'nın And Dağlarında yerliler tarafından beslenmede kullanılmaya başlanmıştır (Hawkes,1992). İspanyol seyyahlar tarafından 1553 yılında İspanya'ya getirilmiş, oradan Fransa, İtalya, İngiltere ve Almanya'ya yayılmıştır. Patatesin Anadolu'ya girişi konusunda kesin bilgiler bulunmamakla birlikte, ilk olarak 1870'li yıllarda kuzeyden Rusya ve Kafkasya üzerinden geldiği, Doğu Anadolu ve Karadeniz yaylalarında yetiştirilmeye başladığı bildirilmektedir (İlisulu,1957). Bir diğer görüş ise 19. Asrın sonlarında patates tarımının Balkanlardan göçmenlerle getirildiği ve Sakarya ovasında yetiştirilmeye başlandığı yönündedir. Her iki görüş dikkate alındığında Anadolu topraklarında 150 yılı aşkın bir geçmişi vardır.

Patatesin 2016 yılında Türkiye'deki dikim alanı 1.448.572 da, toplam üretim miktarı 4.750.000 ton ve verim ortalaması 3.283 kg/da'dır. Karadeniz Bölgesi'nde dikim alanı 159.711 da, üretim miktarı 317.547 ton olup, verim ortalaması 2.084 kg/da'dır. Samsun ilinde ise dikim alanı 7.981 da, üretim miktarı 17.488 ton, verim 2.191 kg/da'dır.

Samsun ilinde 2016 yılı TÜİK verilerine göre, toplam tarım alanı 3.781.165,73 da olup, 2.302.905,00 da alanı tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, 973.286,00 da alanı meyveler, iğecek ve baharat bitkileri,

289.082,00 da alanı sebze bahçeleri, 215.255,00 da alanı nadas ve 637,00 da alanı süs bitkileri alanları oluşturmaktadır. Bu alan içerisinde patatesin 7.981 dekarla toplam tarım alanı içerisindeki payı % 0,21'dir. Samsun ilçelerinde en fazla patates tarımı Vezirköprü (1.834 da), Kavak (1.100 da) ve Bafra (1.100 da) ilçelerinde yapılmaktadır. Bu üç ilçe Samsun'da patates tarımı yapılan toplam alanın %50,55'ini oluşturmaktadır (TÜİK,2017).

İlman bir iklime sahip olan Samsun, patates tarımı için uygundur. Sahil şeridinde (Merkez ilçe, Terme, Çarşamba, Bafra, Alaçam,19 Mayıs, Tekkeköy ve Yakakent) yazlar sıcak, kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. İç bölgeler ise (Vezirköprü,

Havza, Ladik, Kavak, Asarcık ve Salıpazarı) yüksekliği 2.000 metreyi bulan Akdağ ve 1.500 metreyi bulan Canik dağlarının etkisi altındadır. Bu etkiden dolayı kışlar soğuk, yağmur ve kar yağışlı, yazlar ise serin geçer.

Bu çalışmanın amacı, Samsun ve ilçelerinde patates tarımındaki son beş yıl içerisindeki değişimi ve karşılaşılan temel sorunları belirlemek, bu sorunların çözümüne yönelik öneriler ortaya koymaktır.

Patates Tarımında Son Beş Yıllık Değişim

Son beş yıllık istatistik veriler incelendiğinde, Türkiye genelinde patates dikim alanında meydana gelen azalma Karadeniz Bölgesi ve Samsun illerinde de görülmektedir. Buna karşın genel olarak birim alandan alınan yumru verimi artmış ve toplam üretim miktarında önemli bir değişim olmamıştır. Son beş yıllık verilere göre ilin patates dikim alanındaki payı, ülkemiz toplam patates dikim alanı içerisinde %1,01 iken, Karadeniz bölgesi içerisinde %7,90 olarak belirlenmiştir. 2012 yılında yaklaşık 44 ton olan üretim 2016 yılında 17 ton'a gerilemiştir. Genel olarak Samsun il ve ilçeleri patates dikim alanı ve üretim miktarı yönünde önemli bir azalış göstermiş, birim alandan alınan verim Türkiye ortalamasının altında kalmıştır (Çizelge 1).

Çizelge 1. Patates Tarımında Son Beş Yıllık Değişim (TÜİK,2017)

Yıllar	Türkiye			Karadeniz Bölgesi			Samsun		
	Dikim Alanı(da)	Üretim (bin ton)	Verim (kg/da)	Dikim Alanı(da)	Üretim (bin ton)	Verim (kg/da)	Dikim Alanı(da)	Üretim (bin ton)	Verim (kg/da)
2012	1.720.767	4.795,0	2.814	154.988	327,9	2.150	22.692	44,1	1.961
2013	1.250.287	3.948,0	3.160	119.848	310,8	2.610	18.415	39,7	2.163
2014	1.297.011	4.165,0	3.210	176.340	303,6	1.890	12.960	29,3	2.268
2015	1.533.767	4.765,0	3.105	175.318	321,4	1.830	11.189	34,9	2.227
2016	1.448.572	4.750,0	3.283	159.711	317,5	2.084	7.981	17,4	2.181
Toplam	7.233.450	21.418,0	3.119	926.555	1.670	1.817	78.137	155,6	2.180

Samsun ili, Kızılırmak deltasını içinde barındıran Bafra ilçesi ile Yeşilirmak deltasını sınırları içerisinde bulunduran Çarşamba ilçeleri başta olmak üzere farklı iklim ve toprak yapısına sahip 17 ilçeden oluşmaktadır. Bu ilçelerde 2016 yılı içerisinde en fazla patates dikimi, Vezirköprü (1.834 da), Kavak (1.100 da) ve Bafra (1.100 da) ilçelerinde yapılmış, en fazla verim Bafra (2.885 kg/da), Vezirköprü (2.884 kg/da) ve Havza (2.403 kg/da) ilçelerinden alınmıştır. İstatistik veriler incelendiğinde Samsun ilçelerinde 2016 yılında patates veriminin 957 kg/da (Yakakent) ile 2.885 kg/da (Bafra) arasında değiştiği görülmektedir (Çizelge 2).

Çizelge 2. Samsun İlçelerinde Patates dikim alanı, üretim ve verim değerlerine ilişkin son beş yıllık veriler (TÜİK,2017)

	2012		2013		2014		2015		2016	
	Dikim alanı (da)	Verim (kg/da)	Dikim alanı (da)	Verim (kg/da)	Dikim alanı (da)	Verim (kg/da)	Dikim alanı (da)	Verim (kg/da)	Dikim alanı (da)	Verim (kg/da)
Ahaçani	2.655	920	1.500	998	800	1.000	677	987	458	863
Amasra	332	1.337	400	1.598	250	1.600	242	1.971	225	1.926
Ayvacık	24	1.256	20	1.500	20	1.500	16	1.528	18	1.444
Bafra	3.018	2.509	3.000	2.995	3.000	3.000	2.419	2.959	3.100	2.885
Çarşamba	24	1.458	15	1.667	15	1.800	10	1.700	9	1.667
Hayza	1.448	2.091	1.250	2.096	800	2.500	720	2.466	888	2.403
Kavak	1.811	1.673	1.900	1.997	1.500	2.000	1.161	1.973	1.100	1.924
Ladik	3.621	1.673	2.500	1.747	1.130	2.000	774	1.973	580	2.114
Salıpazarı*	362	1.674	300	1.997	0	0	0	0	0	0
Tekkeköy	2.434	2.509	2.500	1.898	1.000	1.500	567	1.481	92	1.435
Vezirköprü	4.285	2.509	3.000	2.995	2.000	3.000	1.919	2.959	1.834	2.884
Yakakent	181	1.173	120	1.250	120	1.200	126	1.079	138	957
Atakum	1.008	1.673	850	1.996	865	2.000	838	1.973	577	1.924
Canik	543	2.091	700	2.096	700	2.000	580	1.778	578	1.682
İlkadım	966	1.454	760	1.597	760	1.450	735	1.431	660	1.394
Toplam	22.692	1.734	18.415	1.922	12.960	1.770	11.189	1.747	7.981	1.707

* Terme ve Ondokuzmayıs ilçelerinde istatistiklere girecek miktarda dikim olmaması nedeniyle çizelgede yer verilmemiştir.

Samsun ilinde son beş yılın TÜİK (2016) verileri incelendiğinde patates dikim alanında %64,83 oranında bir azalış görülürken, tahıllar ve diğer bitkisel ürünler içerisinde, ekim alanında en fazla artışın desteklemeler nedeniyle %44,86 ile Ayçiçeğinde, %40,80 ile Yonca ve %20,66 ile Silajlık Mısıra olduğu görülmektedir (Çizelge 3). 2016 yılında Yağlık Ayçiçeğine fark ödemesi kapsamında 40 krs/kg destek verilirken yem bitkileri kapsamında yonca'ya sulu şartlarda 60 TL/da/yıl-kuru şartlarda 35 TL/da/yıl, korungaya 45 TL/da/yıl, silajlık mısıra sulu şartlarda 90 TL/da, kuru şartlarda 45 TL/da destek verilmiştir (Anonim,2016).

Çizelge 3. Samsun İlinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin ekim alanlarına ilişkin son beş yıllık veriler (TÜİK,2017)

Ürün	2012 (Ekim Alanı) (da)	2013 (Ekim Alanı) (da)	2014 (Ekim Alanı) (da)	2015 (Ekim Alanı) (da)	2016 (Ekim Alanı) (da)	2012-2016 Yılları Araındaki Değişim(%)
Tütün	71.970	106.298	101.545	85.376	65.482	-9,01
Fig(Dane)	26.748	29.700	28.190	28.050	30.160	12,76
Patates	22.692	18.435	12.960	11.189	7.981	-64,83
Bezelye	48	30	20	20	30	-58,33
Nohut	15.005	10.080	9.188	7.560	7.590	-49,42
Fasulye(Kuru)	49.038	36.624	32.790	15.830	14.740	-69,94
Bakla	13	13	15	15	15	15,38
Yonca(Yeşil Ot)	8.287	8.360	11.133	10.834	11.658	40,80
Korunga(Yeşil Ot)	12.733	10.790	10.565	10.840	13.800	8,38
Yulaf(Yeşil Ot)	33.582	26.705	25.610	26.225	28.625	-14,76
Mısır(anaplık)	163.696	174.790	187.265	203.406	197.520	20,66
Fig(Yeşil Ot)	405.283	337.178	343.600	350.130	344.340	-15,03
Sögüt(Yeşil Ot)	905	750	750	500	490	-46,96
Hayvan Pancarı	181	150	150	125	125	-30,94
Triticale(Yeşil Ot)	725	400	1.500	1.500	1.500	106,90
Çekirpançarı	19.242	11.640	15.984	7.430	7.334	-61,78
Buğday	1.036.369	1.027.707	1.094.370	1.082.846	1.211.688	16,92
Mısır	186.683	167.063	166.234	151.535	165.433	-11,36
Çeltik	154.201	144.128	160.375	149.821	156.297	1,36
Arpa	78.210	72.555	74.750	75.782	77.339	-1,11
Çavdar	8.200	1.484	2.143	1.905	1.825	-77,74
Yulaf	12.854	14.080	13.987	18.000	17.133	33,68
Triticale	14.898	16.661	14.820	15.386	12.207	-18,06
Keplice	4.345	4.389	7.100	7.100	2.050	-52,82
Kenevir(tohum)	64	7	10	10	25	-60,94
Kenevir(lif)	63	12	10	10	45	-28,57
Soya	25.634	26.404	29.820	33.470	30.083	1,32
Ayçiçeği	104.864	115.649	118.576	127.866	151.901	44,86

2012-2016 periyodunda Samsun İli ve İlçelerinde Patates Yetiştiriciliğinde değişimin nedenleri:

Tohumluk ve Çeşit Seçimi: Ülkemizde tohumluk olarak kullanılan yaklaşık 151 patates çeşidi, Hollanda, Fransa, Almanya, İngiltere ve ABD'den farklı kademelerde ithal edilmektedir (Anonim,2017). İthal edilen Temel-1 ve Temel-2 anaç kademe tohumluklar ülke içerisinde bir kez çoğaltılarak pazarlanmaktadır (Çalışkan ve ark,2015). Ülkemizde, özel sektör, üniversite ve Patates Araştırma Enstitüsü tarafından ıslah edilmiş az sayıda da olsa yeni patates çeşitleri bulunmaktadır. Fakat bu sayının yetersizliği dikkate alındığında, ülkemiz için yüksek verim ve kalitede patates çeşitlerinin geliştirilmesine daha fazla ihtiyaç duyulduğu aşikardır. İlimizde üreticiler daha çok kendi ürettikleri ürünlerden ayırdıkları veya birbirlerinden temin ettikleri patates yumrularını, yada pazardan menşei belli olmayan patatesleri olarak tohumluk olarak kullanmakta veya kısıtla da olsa firmalardan aldıkları sertifikalı çeşitleri dikmektedirler (üreticilerle ikili görüşmeler,2017).

Orijinalliğini kaybeden bu tohumların kullanılması sonucunda hastalık ve zararlı oranı artmakta, verim önemli ölçüde düşmektedir. Üreticileri bilgilendirmek amacıyla Gıda Tarım ve Hayvancılık İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından bazı proje ve faaliyetler yürütülmektedir. Sertifikalı tohumluk kullanımı yaygınlaştırmak üzere Canik İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından projelendirilen ve Canik Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından finanse edilen "Sertifikalı Patates Tarımının Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması Projesi" kapsamında 2015 yılında 8 dekar, 2016 yılında 54 dekar ve 2017 yılında 58 dekar alanda proje uygulanmış ve üreticilerin daha kaliteli ve verimli ürün almaları sağlanmıştır. Proje alanların takibi, Canik Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü ve Ondokuzmayıs Üniversitesi işbirliği ile düzenli olarak yapılmıştır.

Dönemsel olarak gerekli bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. Üreticiler elde ettikleri ürünleri bölge halkına pazarlayarak, bölgenin patates ihtiyacını karşılamış ve ek gelir elde etmiş, sertifikalı tohum kullanımı ile diğer tohum kaynaklarının verim ve hastalıklar açısından farkı üreticilere arazide gösterilmiştir. Bu ve benzeri çalışmaların artarak devam etmesi eksik bilginin giderilmesine ve kaliteli üretimin artmasına neden olacaktır.

Kültürel İşlemlerin Zamanında ve Doğru Yapılamaması

Dikim Zamanı: İlin sahil kesiminde patates için en ideal dikim zamanı Ocak ve Şubat, iç kesimlerde Mart ve Nisan aylarıdır. Ancak bu aylarda, özellikle iç kesimlerde zaman zaman kışların soğuk, yağmur ve kar yağışlı geçmesi, toprağın tava gelmesini geciktirmekte, patates dikimi belirtilen tarihlerden daha geç kalmaktadır. Bu tarihlerden daha geç yapılan dikimler patates mildiyösü zarar oranını artırmakta, bitkiler erken gelişme döneminde hastalığa yakalanmakta, üreticilerin ilaçlama ya da bakım işlemlerinin zamanında yapmaması nedeni ile patatesin gelişmesi ve yumru verimi düşmektedir.

Dikim Şekli: Patateste dikim sıklığının 70 x 30 cm sıra arası x sıra üzeri mesafede yapılması uygun olmasına rağmen, bölge üreticileri çoğunlukla buna uymamaktadır. Üreticilerin bir kısmı yumru iriliğini dikkate almadan yumruyu keserek, bazıları ise daha sık dikim yapmaktadır. Çoğu üreticilerde ocak usulü dikim yapmakta ve 40cm aralıklı yapılan her bir ocağa 3-4 yumru koymaktadır (üreticilerle ikili görüşmeler,2017). Ocak usulü dikim birim alana daha fazla tohumluk kullanılarak maliyetlerin artmasına, gelişen yumruların yetersiz beslenme nedeniyle küçük kalmasına, bakım işlemlerinin zorlaşmasına neden olmaktadır.

Bakım İşlemleri: Patates yetiştiriciliğinde, boğaz doldurma ile dışarıda oluşacak yumruların güneşten zarar görmeleri engellenir. Yumruların topraktaki nemden daha iyi yararlanması, daha çok stolon dolayısıyla yumru oluşumu sağlanmış olur. Ancak ilimizde, patates tarımında en önemli bakım işlemlerinden biri olan ve en az 2 kez yapılması gereken boğaz doldurma üreticiler tarafından ya hiç yapılmamakta ya da bir kez bilinçsiz, geç dönemde ve gelişigüzel yapılmaktadır. Bunun sonucunda yumrular yeterince büyüyememekte, yeni yumru oluşumu aksamakta ve verim önemli ölçüde düşmektedir.

Yabancı ot çapasını üreticiler ya hiç yapmamakta ya da zamanında yapmadıkları için oluşan yabancı otlar patatesin gelişimini engellemekte ve bitki gelişemediği için yeterli irilikte yumru verimi alınamamaktadır. Bir diğer önemli konu; İklim koşullarına göre sulama yapılması gereken yıllarda ve geç dikimlerde üreticilerin çoğu sulama kaynakındaki sıkıntılardan dolayı sulama yapamamaktadır. Bu durumda da verim düşmektedir. Dikimle ve boğaz doldurma ile birlikte verilen gübre verimi artırmakta ancak üreticilerin çoğu ya hiç gübre kullanmamakta ya da elinde olan herhangi bir gübreyi kullanmaktadır. Gübrelemeden etkin yararlanılamamakta, bu durum düşük verimle sonuçlanmaktadır.

Bölgemizde en yaygın görülen patates zararlısı patates böceği, hastalığı ise patates mildiyösüdür. Ancak üreticilerin çoğu ilaçlama yapmamakta veya geç kalmakta, yada bilgi eksikliği nedeniyle bilinçsiz ilaç kullanmaktadır. Zamanında önlemleri alınamayan hastalık ve zararlılar verimin önemli ölçüde düşmesine neden olmaktadır.

Hasat: Bölgemizde Patates dikim alanları daha ziyade küçük alanlardan oluşmaktadır. Bu nedenle dikim ve hasat el çapası ile yapılmaktadır. Bu durum hasat sırasında yumruların yaralanmasına neden olmakta ve pazarlanabilir yumru verimi düşürmektedir. Hasat sırasında yaralanan yumruların ortalama %45'i depolama sırasında çürümektedir.

TÜBERKÜLOZİS

Ürün depolamadaki Sorunlar: Depolamada en önemli kayıp kaynakları nem kaybı, filizlenme, ürün hastalıkları ve zararlılardır. Yapılan araştırmalar patateslerde normal depolama süresinde kontrolsüz koşullarda %12, hatta %20'ye kadar kayıplar meydana geldiğini göstermektedir. Zaten kısıtlı üretimin yapıldığı ilimizde patatesleri saklamak için modern depolar bulunmamaktadır. Karadeniz Bölgesinde genel olarak üreticiler daha çok patatesleri tüketinceye yada pazarlayınca kadar, toprağa açılmış çukurlarda veya taş duvarlarla örülmüş yarı toprak altındaki depolarda (Aytaç ve ark,2002), veya köy evlerinin kiler olarak tanımlanan karanlık odalarında saklamaktadır. Bu ortamlarda patates uzun süre saklanmadığı için patateslerde çürüme ve bozulmalar meydana gelmektedir (Arslanoğlu, 2008).

Özellikle erken dikime bağlı olarak erken hasadın yapıldığı dönemlerde (Haziran ayı içerisinde), hasadı takip eden Temmuz ve Ağustos aylarında bazı yıllarda patates güvesi görülmektedir. Hasattan sonra hemen pazarlanamayan yumurlarda bazı yıllar Patates Güvesi (Phthorimaea operculella)'sine karşı ilaçlama yapılması gerekmektedir. Oysa ilimizde depolamada çoğunlukla ilaç uygulaması yoktur. Çok az miktarda üretici tarafından kullanılan ilaçların da etkili ve ilgili kurumlara danışılmadan bilinçsiz yapıldığı görülmektedir. Bir konuda da üreticilerin bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Pazarlamadaki Sorunlar: İlde patates tarımı, daha çok küçük arazi parçaları üzerinde ek gelir elde etmek amacıyla yapılmaktadır. Üreticiler ürettikleri patatesleri, daha çok kendileri veya komşulara satış yoluyla tüketmektedir. Patates üretiminde istikrarlı ve düzenli bir pazar yapısı bulunmamaktadır. Depolama süresinin kısa tutularak hemen pazara arz edilmesi önem taşıdığından, pazardaki bu istikrarsızlık üreticilerin üretim açısından kararsızlığına ve endişelenmelerine neden olmaktadır.

Bölgenin Patates Üretimindeki Avantajları :

*İlin özellikle güneye bakan arazilerinde patates dikimi Ocak ve Şubat aylarında yapılabilir. Bu durum erken hasat imkanı sağladığı için pazara Haziran ayı başında tıfanda patates sunma imkanı sağlamaktadır.

*Erken dönemde hasat edilen taze patates daha yüksek fiyatlardan alıcı bulabildiği için üretici ara dönemde daha fazla para kazanabilmektedir.

*Patates bir çapa bitkisidir. Çapa bitkilerinin gerek toprağın işlenmesi gerekse yabancı ot mücadelesi bakımından önemi son derece büyüktür. İlde patates tahıllar ve baklagiller, gerekse diğer endüstri bitkileri ve yem bitkileri ile son derece uyumlu bir ekim nöbeti sağlayabilmektedir.

Sorunların Giderilmesi ve İlde Patatesin Ekonomik Üretimi İçin Öne Çıkan Çözüm Önerileri

*Samsun ve İlçelerinde ilin ihtiyacını karşılamak

üzere kaliteli ve hastalıklardan arı tohumluk kullanımı yaygınlaştırılmalı, üreticilerin bölgeye uygun tohumluk bulmasına yönelik çalışmalar Gıda Tarım ve Hayvancılık İl ve İlçe müdürlüklerince yürütülmektedir ve yürütmeye devam edilmelidir.

*Hastalık-zararlı ve patates kültürel işlemleri ile ilgili üreticilerin periyodik olarak bilgilendirilmeleri sağlanmalıdır.

*Özellikle erkenci patates hasatı bakımından yatırım yapmalı ve üretici sözleşmeli dikime yönlendirilerek eğitim ve ekonomik yönden desteklenmelidir.

*Patateste hasat kayıplarını önlemek için; Patates hasadına uygun hasat makinalarının kullanımı sağlanmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Bölge şartlarına uygun prototip hasat makinaları geliştirilmelidir.

*En önemli sorunlardan olan patates depolama ve pazarlama ile ilgili çözüm yolları aranmalıdır ki patates tarımı üreticiler için kendi ihtiyaçlarından ziyade ekonomik anlamda tarım yapabilecekleri bir ürün olsun.

Sonuç olarak; İlde son beş yılda patates dikim alanları azalmıştır. İl genelinde özellikle sertifikalı patates tohumu kullanımı ile ilgili üreticiler bilgilendirilmelidir. Ilıman iklime sahip olan ilimizin en büyük avantajı erken dönemde patates hasat etmek ve pazara ürün çıkarmaktır. Bu avantajın, bölgeye uyumlu erkenci çeşitlerin üretime alınması ve üreticilerin teşvik edilmesiyle değerlendirilmesi, depolamadan daha ziyade taze olarak tüketilmesi gerekmektedir. Böylece Haziran döneminde hem pazarın ihtiyacı karşılanacak hem de üreticiye, daha fazla gelir sağlanacaktır.

Kaynaklar

1. Anonim, 2016. 05 Mayıs 2016 tarihli ve 29703 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 2016 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar, Karar Sayısı: 2016/8791, s:3,5,9,13,14
2. Anonim, 2017. Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü 2016 Yılı Faaliyet Raporu, Şubat-2017, s:1-3
3. Anonim, 2017. Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü, Kayıt Listeleri, Milli Çeşit Listesi, Tarla Bitkisi Çeşitleri
4. Arslanoğlu, F., 2008. Three Agronomical Traits of The Local Potato (Solanum tuberosum L.) Ecotypes Growing The Farmer Fields in Highlands of the Eastern Black Sea Region, Turk. J. Field Crops, 13:70-76
5. Aytaç, S., Ayan, A.K., ve Karaca, E., 2002. Karadeniz Bölgesindeki Patates Tarımında Karşılaşılan Sorunlar, III. Ulusal Patates Kongresi Bildiriler Kitabı, 23-27 Eylül 2002 İzmir, s:151-156
6. Çalışkan, M.E., Söğüt, T., Demirel, U., Arıoğlu, H., 2015. Nişasta ve Şeker Bitkileri Üretiminde Değişimler ve Yeni Arayışlar, Türkiye Ziraat Mühendisliği VIII. Teknik Kongresi Bildiriler Kitabı-1:12-16 Ocak 2015, Ankara, s:431
7. Hawkes, J.G., J.Francisco-Ortega., 1993. The Early History of the Potato in Europe, Euphytica. 70:1-7
8. http://www.Tuik.gov.tr/ Türkiye İstatistik Kurumu, Veritabanları, Bitkisel Üretim İstatistikleri, Erişim Tarihi: 24.09.2017
9. İlisulu, K., 1986. Nişasta-Şeker Bitkileri ve Islahı Ders Kitabı, 279, A.Ü.Z.F. Yayınları 1960, A.Ü. Basımevi, Ankara, s: 278

Tüberküloz, hayvanlar ve insanlar için bilinen en eski hastalıklardandır. Gerek hayvan sağlığını gerekse insan sağlığını olumsuz yönde etkileyen başta akciğer olmak üzere değişik organ ve dokularda kazeöz ve kireçlenmeyle karakterize tüberküllerin oluşumuyla tanınan bakteriyel bir hastalıktır. Kronik ve bulaşıcı özelliğe sahiptir. Dünyanın hemen hemen her yerinde evcil ve yabani hayvanlar ve kuşlar arasında görülür. Hayvanlardan insanlara geçebilen (zoonoz) önemli bir hastalıktır. 9.yüzyıla kadar nedeni belli olmayan bu hastalık 1865 yılında Willemin tarafından keşfedilmiştir. Robert Koch 1882'de tüberküloz basiliini keşfederek deneysel çalışmalarına başlamış, 24 Mart 1882'de tüberküloz basiliinin bulunuşunu bilim dünyasına duyurmuştur. Basil 1896 yılında Lehmann ve Neumann tarafından Mycobacterium Tuberculosis olarak adlandırılmıştır.

ETİYOLOJİ:

Hastalık en fazla sığırlarda daha sonra sırasıyla domuz, kedi, köpek, koyun, keçi, at ve kanatlılarda görülür. Hastalık etkeni Mycobacterium Tuberculosis olup, insan ve hayvanlarda hastalık meydana getiren 4 tip vardır:

- 1-M. Tuberculosis (insan)
- 2-M. Bovis (Sığır/insan)
- 3-M. Muris (Fare)
- 4-M. Avium (Kanatlı)

Etken vücut dışında yalnızca birkaç hafta canlı kalabilir. Isıda, doğrudan güneş ışığında veya kuru ortamlarda, çok uzun süre yaşayabilir. M.tuberculosis dayanıklı bir mikroorganizma olup, gübre ve idrarla karışık sularda 469 gün, güneşe maruz balgamda 20-30 saat, çiğ süten yapılmış tereyağ ve peynirde 1ay, kokuşmuş maddelerde 75-150 gün, gömülü akciğer parçalarında 167 gün,kuru balgamda aylarca, toprak ve suda 5 ay yaşar. Kaynama derecesindeki suda 5 dakikada, 70-90 derecelik alkolde 10 dakika, 80 C de 5-10 dakika, 70 C de 30 dakikada inaktive olur.

BULAŞMA-EPİZOOTİYOLOJİ:

Tüberküloz, özellikle sığır yetiştirilen ülkelerde çok yaygın olarak bulunur. Ancak ileri ve iyi bir kontrolün yapılabildiği yerlerde çok düşük düzeye kadar indirilebilmiştir.

Hayvanların tek yönlü amaçlar için beslenmesi, barınaklarda çok sık olarak bir arada bulundurulması, hijyenik koşulların iyi olmaması, uygun olmayan bakım ve beslenme, kirliliği hava ve egzersiz yetersizliği, reaktörlerin zamanında ayrılmalması, dışarıdan sürüye kontrolsüz hayvan girişi, sığırların kanatlılarla aynı yerde barındırılması,

enfekte hayvan sütleriyle buzağların beslenmesi, bulaşma ve yayılımı kolaylaştırır. Bulaşma başlıca 5 yolla gerçekleşir;

1)Kongenital Yol: Yavrular doğmadan önce hastalığı anasından ve umbilikal vena (Göbek venası/ v.umbilicalis) aracılığı ile alabilirler. Yavrular ya ölecek atılır ya da normal olarak doğarlar. Ancak doğanlar generalize tuberculosis sonucu ölürler.

2)Alimenter Yol: Buzağlar meme tuberculosisi olan veya sütleriyle mikroorganizma çıkaran analarından çıkan emmele veya mikroorganizmalı sütle beslenme sonucu hastalanırlar.

3)Solunum Yolu: Aerogen bulaşmada açık akciğer tüberkülozlu hayvanların öksürüp, tıksırması sonucu dışarı çıkan mikroorganizmalı damlacıkların yanında bulunan hayvanlar tarafından solunum yolu ile alınması enfeksiyon meydana getirir.

4)Genital Yol: Testislerinde tüberküloz bulunan boğalar doğal ve yapay tohumlama suretiyle mikroorganizmalı spermaları ile sağlam dişileri bulaştırabilirler. Uterus ve vagina tüberkülozu olan hayvanlar akıntılılarıyla çevreye bulaştırırlar.

5)Deri Yolu: İnsanlarda sık görülen kasap ya da et ile iştil eden kişilerin derisinde bulunan yara sıyrıkları yolu ile etken alınabilir.

Tüberküloz hastalığı insanlara;

1)Doğrudan

2)Dolaylı olarak;

-Hayvanla doğrudan temas olan bakıcılar, - Hayvan sahipleri, -Veteriner hekimler gibi yollarla bulaşır.

Hasta hayvanların öksürük, tıksırıkları ile yaydıkları mikroorganizmayı soluyarak veya kesilen hasta hayvanların etlerine temas ederek sindirim yoluyla hastalığa yakalanırlar.

Dolaylı olarak insanlar; hasta hayvanlardan elde edilen et, pişmemiş et, kaynatılmadan veya pastörize edilmeden tüketilen süt ve bunlardan elde

edilen krema, tereyağı, peynir, yoğurt vb. ürünlerin yenilmesi ile tüberküloza yakalanırlar.

İNKUBASYON:

Hastalığın kuluçka süresi 1-9 ay olmakla birlikte, hastalık meydana gelmesi için hazırlayıcı faktörlerinde mevcut olması gerekir.

SEMPATOMLAR:

-Kuru, kısa ve hafif öksürük, tüylerde bozulma, iştaha rağmen ilerleyen zayıflama, yorgunluk ve halsizlik, ileri olgularda dyspnoea (solunum zorluğu), solunum sayısında artma, burundan gelen mukopurulent / kanlı akıntı, bronşial lenf yumrularının şişmesi ve soluk borusuna basıncı yapması sonucu solunum güçlüğü.

Barsak enfeksiyonlarında:

-Karın bölgesinde sancı, karına bastırınca ağrı, gerginlik, sertlik, İshal/kabızlık, dışkıının sümüksü/kanlı olması.

Meme enfeksiyonlarında:

Memede sertleşme, şişkinlik ve şekil bozukluğu, İleri devrede sütle purulent ve kanlı görüntü, Süt salgısının azalması/durması.

Böyle bir durumda sütün çiğ olarak içilmesi, bu sütün suni emzirmelerde kullanılması, iyi pastörize edilmemesi veya kaynatılmaması TEHLİKELİDİR.

TEŞHİS:

1. Klinik Teşhis: Klinik olarak kesin teşhis yapılamaz.

2. Laboratuvar metodu ile Teşhis: Hasta hayvana ait kan veya kan serumu, balgam, irin, süt, gaita, vajen akıntısı, idrar veya kesilmiş hayvandan alınan marazi maddenin laboratuvar olarak bakteriyolojik, histopatolojik ve hayvan deneyi ile yapılan muayene sonucu teşhise varılır.

3. Allerjik Teşhis: Bu metod kesin teşhiste en emin yöntemlerden biridir. Tüberkülin testi olarak bilinir. Ülkemizde tüberkülozisin saptanmasında deri içi tüberkülin uygulanır.

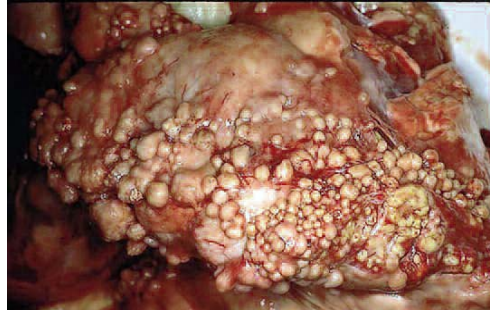
TEDAVİ:

Tüberkülin testi ile (+) reaksiyon veren sığırlar sağaltılmazlar ve mecburi kesime tabi tutulurlar. Kemoproflaktik ve kemoterapotik olarak izoniazidin 100mg/kg dozda 6-12 ay süre ile kullanılır. Tüberküloz hastalığı ihbarı mecburi bir hastalık olup aynı zamanda tazminatlı hastalıklar kapsamındadır. Bu nedenle hastalık tespit edilen hayvanlar mahalli raice göre kıymet takdiri yapılarak, mecburi kesime sevk edilir. Tüberkülozun organ ve dokularda yaygın olmadığı etler kavurma olarak değerlendirilir.

Yaygın ise tüm gövde imha edilir.

KORUNMA:

Hastalıktan korunma ve etrafa yayılmasına mani olmada alınması gereken önlemler özetle şunlardır:

1.Hastalık kaynaklarının bilinmesi ve ortadan kaldırılması.

2.Gençlerle yaşlıların bir arada barındırılmaması ve otlatılmaması.

3.Buzağuların sağlam ve kontrollü hayvanlardan sağlanan sütlerle beslenmesi, bilinmeyen veya kontrolsüz yerlerden süt alınmaması ve böyle yerlerden alınan sütlerin kaynatılması veya pastörize edilmesi.

4.Enfekte analardan doğan sağlam buzağuların hemen ortamdan uzaklaştırılması.

5.Sürüye dışarıdan bilinmeyen, kontrolsüz ve karantinaya alınmamış hayvan sokulmaması.

6.Sağlamaların dezenfekte edilmiş ahıra alınması, sağlamlar ve hastaların ayrı bakıcılar tarafından bakılması.

7.Reaktör grupta klinik olarak tüberküloz alameti gösterenlerin kesime sevk edilmesi.

HASTALIK ÇIKAN BARINAKLARDA TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON:

-Tüberküloz tespit edilmiş ahırdan çıkan gübreler yakılır.

-Bina zeminine etkili dezenfektan maddeler püskürtülür.

-Bina zeminindeki atıklar dezenfektan maddeler ile birlikte imha edilir. Toprak zeminlerin 20,25 cm. toprağı kazınarak atılır. İlyce temizlenmiş ahır zeminleri tekrar etkili dezenfekte edilir.

- Su yalakları, yemlik ve diğer yerler dezenfekte edilir.

İL MÜDÜRLÜĞÜMÜZ ÇALIŞMALARI:

Tüberküloz hastalığı tazminatlı hastalıklar kapsamında olup, bu hastalığa yakalandığı resmi Veteriner Hekimler tarafından tespit edilen hayvanlara Bakanlığımız tarafından tazminat ödenmektedir.

İlimizde 2017 yılında 25 adet hastalık çıkışı olmuş olup devam eden 11 adet hastalık mihrakı bulunmaktadır. Tüberküloz hastalığından dolayı 2017 yılında 318 adet sığır şartlı kesime tabi tutulmuş ve hayvan sahiplerine 1.407.043,45 TL tazminat ödemesi yapılmıştır.

Kırmızı Ette Kendimize Yeterli Hale Geleceğiz

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba, ithal et uygulamasının geçici bir durum olduğunu belirterek "2002 yılında biz iktidara gelmeden kişi başına düşen kırmızı et miktarı 6,1 kilogram iken şimdi 14,7 kilograma çıkmıştır. İnşallah plan ve programlarımızı yaptık, bunu 15 kilograma çıkaracağız. Şu anda üretimimiz yeterli değil ama benim insanlarımızın kırmızı ete ihtiyacı var. Bu ithalat geçicidir bunu bilmenizi istiyorum. Göreceksiniz 3 sene sonra biz artık et ithal etmeyeceğiz. Allah'ın izniyle, buna emin olun, kendine yeten bir ülke olacağız." dedi.

Kırmızı Ette Nereden Nereye Geldik?

✓ Kırmızı et üretimimiz % 179 artışla 421 bin tondan 1 milyon 173 bin tona yükseldi.

✓ Kişi başı kırmızı et tüketimimiz % 140 artışla 6,1 kg'dan 14,7 kg'a çıktı.

✓ Toplam kırmızı et üretimimiz 1milyon 173 bin ton: Tükettiğimiz et miktarının %86'sını ülkemizde üreterek sadece %14'ünü ise ithal ederek karşılıyoruz.

✓ Kırmızı etteki arz açığımız 2016'da % 14: 150 bin ton et miktarı açığı ithalat ile karşılanmaktadır. İthalatın çoğu besilik sığır olarak yapılmakta olup ihtiyaç halinde kesimlik sığır, koyun ve et de ithal edilmektedir.

% 14 olan ve 150 bin tona tekabül eden et açığımızı kapatmak, bu oranı daha da aşağı çekmek, yerli üretimi artırmak amacıyla ciddi ve kararlı bir politika yürütüyoruz. Bu kapsamda:

-Damızlık hayvan sayısını artırıyoruz.

-Damızlık düve merkezleri kuruyoruz.

-Mera hayvancılığı yetiştirici bölgesinde düve

alımına % 30 hibe vermeye devam ediyoruz.

-Hayvan hastalıkları ile etkin mücadele ederek verim kayıplarını önliyoruz.

-İslah çalışmaları ile birim hayvan başına verimi artırıyoruz.

-Yem bitkisi desteklemelerini artırarak yem bitkisi üretimini teşvik ediyor ve girdi maliyetini düşürüyoruz.

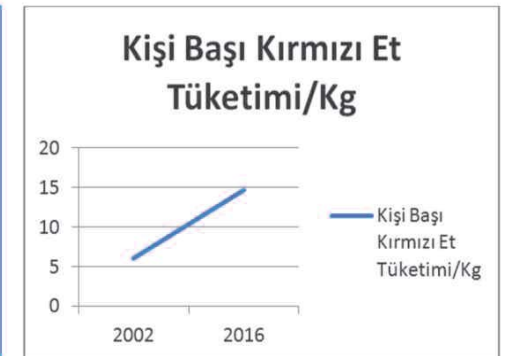
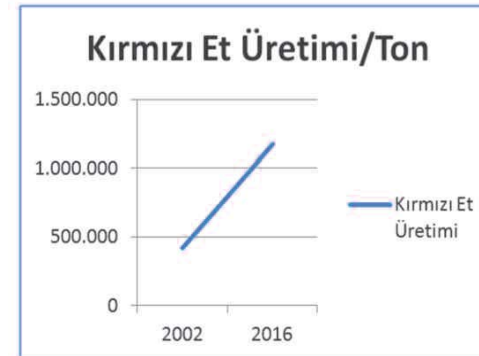
-İşletme altyapılarının iyileştirilmesine devam ediyoruz.

-Küçükbaş hayvancılığa verilen desteklemeleri artırarak toplam kırmızı et üretiminde küçükbaş kaynaklı kırmızı et oranını % 15'e çıkarmayı hedefliyoruz.

-Damızlık koç-teke üretim merkezleri kuruyoruz.

-Meraların rasyonel kullanılması için yasal düzenlemeler yapıyoruz.

-Hayvancılık yapan küçük aile işletmelerinin yeni kredilerle desteklenmesi çalışmalarına başladık.

İLİMİZE BÜYÜK ÖDÜL

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Eğitim Yayın ve Yayınlar Dairesi Başkanlığının uygulamaya koyduğu "Tarımda Genç Girişimci Kadınlar Güçleniyor" proje yarışması, Türkiye finalinde ilimiz 3. oldu.

Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Nail KIRMACI, proje ortakları KOSGEB Samsun Hizmet Merkezi Müdürlüğü, Çalışma ve İŞKUR İl Müdürlüğü, İl Müdürlüğümüz ve İlçe Müdürlüklerimizde görev yapan projenin her aşamasında görev alan bütün ekibi tebrik etti.

Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca, 15 Ekim Dünya Kadın Çiftçiler Günü kapsamında bu yıl üçüncüsü düzenlenen "Girişimci Kadın Çiftçiler Ödül Töreni", Sayın Cumhurbaşkanımızın eşi Emine ERDOĞAN

Hanımefendinin katılımlarıyla Ankara Bilkent Otel ve Kongre Merkezinde gerçekleştirildi.

İlimizden "Ayşe Hanım'ın Çiftliği" projesiyle yarışmaya katılan kadın çiftçimiz, Ayşe AKKUŞ Türkiye 3.'sü oldu.

Yarışmanın birincilik ödülünü; "Gelenekten Geleceğe Sumak Ekşisi" projesiyle Kahramanmaraş'tan Sultan KAÇAMAZ, ikincilik ödülünü "Çıtır Çileğim" projesiyle Batman'dan Lale BASUT alırken, Jüri özel ödülüne ise "Dağların Ekmeği Ballandı" projesiyle Aydın'dan Hafize ALTINAY layık görüldü.

Konuşmasında tarım alanında kadın girişimciliğinin güçlendirilmesi ve girişimci kadın çiftçilerin ödüllendirilmesi vesilesiyle birlikte olmaktan duyduğu memnuniyeti dile getiren Sayın Emine ERDOĞAN; kadınların evde, işte, tarlada, hayatın her alanında var olduklarına ve birikimlerini ortaya koyduklarına dikkat çekti.

"Kadın elinin değdiği her iş değer kazanıp bereketleniyor"

Emine ERDOĞAN, kadınların makine, ekipman desteğiyle iş kurmalarının sağlandığını ve hibe programlarından faydalanmaları için pozitif ayrımcılık yapıldığını belirterek; "İl ziyaretlerimiz sırasında kadınlarımızın çok farklı projelere imza attıklarını görüyorum ve onlarla gurur duyuyorum. Tarımın değişik alanlarında faaliyet gösteren, yenilikçi kaynakları etkin ve verimli kullanan, bulunduğu çevreye rol model olan kadınlar, gelecek adına umudumuzu artırıyorlar. Kadın elinin değdiği her iş değer kazanıp bereketleniyor." ifadelerini kullandı.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının, Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi için Ulusal Eylem Planı'nı hazırlayarak girişimciliğin önünü açtığını hatırlatan Emine ERDOĞAN, kadınların geniş bir yelpazede desteklendiğini, girişimcilik eğitimlerinden proje bazlı çalışmalara kadar kadınlar için yeni

imkânların oluşturulduğundan bahsettikten sonra, konuşmasını, "Tüm çiftçi kadınlarımızın 15 Ekim Dünya Çiftçi Kadınlar Günü'nü kutluyor, Anadolu'nun bereketli topraklarının hepimize şifa getirmesini diliyorum. Eli toprak kokan çalışkan kadınlarımızı sevgiyle selamlıyorum. Hasadınız bol, ürününüz bereketli olsun inşallah." sözleriyle sonlandırdı.

"Kadın çiftçilerin projelerini destekliyoruz"

Sonrasında bir konuşma yapan Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref FAKİBABA ise, Türkiye'nin gelecek planlamalarında tarımın çok büyük bir yeri olduğunu ve olmaya devam edeceğini belirterek, bu nedenle kadın çiftçilerin projelerinin desteklendiğini bildirdi.

Üreten
Kadın
Büyüyen
Anadolu
Gelişen
Türkiye

Bakanlığın kapılarının her zaman kadın çiftçilere açık olacağını vurgulayan Bakan, 2 milyondan fazla kadın çiftçiye eğitim verdiklerini ve başarılı olanları ödüllendirdiklerini ifade etti. FAKİBABA, yürüttükleri "Tarımda Kadın Girişimciliğinin Güçlendirilmesi Programı"nın 2016 yılı "Avrupa Girişimciliği Teşvik Ödülleri"nde Türkiye'yi temsil eden iki ulusal projeden biri olduğunu söyledi.

Bakanımız Ahmet Eşref FAKİBABA, kırsal kalkınma desteklerinde kadınlara öncelik verip pozitif ayrımcılık yaptıklarını belirterek, şöyle devam etti:

"Yüzde 50 hibeli kırsal kalkınma projelerimizde proje sahibinin kadın çiftçi olması veya tarımsal amaçlı kooperatif ve birlik üyesi olması durumlarında 'ilave puan' veriliyor. Böylece kadın çiftçilerimiz proje seçiminde ön sıralara çıkıyor. Genç Çiftçi Programı kapsamında 30 bin lira hibeyle genç girişimci kadınlara öncelik verilmiştir. 2016 yılında başvurusu onaylanan ve hibe almaya hak kazanan 15 bin çiftçinin yüzde 75'ini kadın çiftçilerimiz oluşturmuştur. Pozitif ayrımcılık değil bu, aslında hak verme olayı. Kadınlarımıza haklarını vermek önemli. Ülkemizin, Anadolu'nun kalkınmasını istiyorsak mutlaka ve mutlaka kadınlara önem vermemiz lazım."

Törene, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref FAKİBABA, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül SAYAN KAYA, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Jülide SARİEROĞLU ile Şekerbank Genel Müdürü Servet TAZE katıldı.

Program sonrası TBMM KEFEK Kırsalda Kadının Güçlendirilmesi Alt Komisyonunun davetlisi olarak TBMM'de bir toplantı gerçekleştirildi.

GENÇ ÇİFTÇİ PROJELERİ YÜZ GÜLDÜRÜYOR

Bakanlığımız bünyesinde Kırsal Kalkınma ve Örgütlenme Şubemizde uygulanmakta olan Genç Çiftçi Projesi kapsamında 19 Mayıs İlçemizde İl Müdürlüğümüz Nail KIRMACI'nın katılımıyla 5 genç çiftçimizin her birine 6 adet olmak üzere toplamda 30 adet sığır teslim edildi.

Genç Çiftçi projeleri Kırsal Kalkınma Destekleri kapsamında tarımda sürdürülebilirliğin sağlanması, genç çiftçilerin girişimciliğinin desteklenmesi, gelir düzeyinin yükseltilmesi, alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması ve kırsalda genç nüfusun istihdamına katkı sağlayacak kırsal alandaki tarımsal üretime yönelik projelerin desteklenmesi amacıyla 2017 yılında da 2017/10 numaralı tebliğ ile uygulanmaya devam etmektedir.

İl Müdürlüğümüz Nail KIRMACI 19 Mayıs İlçemizde gerçekleştirilen hayvan dağıtım töreninde dağıtılan hayvanların hak sahiplerine hayırlı olmasını dileyerek, çiftçilerimize ürünlerinin bol, kazançlarının bereketli olması temennisinde bulundu. Ayrıca konu ile ilgili açıklama yaparak şunları söyledi;

"Genç Çiftçi Projesi kırsal alanda ikamet eden 18-40 yaş aralığında, tarımsal faaliyet gösteren veya göstermek isteyen genç çiftçilerin mahallinde uygulayacağı bitkisel, hayvansal, yöresel tarım ürünleri, tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik projelere 30.000,00 TL'ye kadar hibe ödenmesini kapsamaktadır.

Bu yıl ilimize tahsis edilen 7.590.000 ₺ ödenek çerçevesinde 253 adet proje sahibi genç çiftçimize hibe almaya hak kazanmıştır. 253 projenin %75'i kadın çiftçilerimizdir.

Proje kapsamında 126 adet büyükbaş hayvan (sığır) yetiştiriciliği, 11 adet büyükbaş hayvan (manda) yetiştiriciliği, 53 adet küçükbaş hayvan (koyun) yetiştiriciliği, 2 adet küçükbaş hayvan (keçi) yetiştiriciliği, 15 adet büyükbaş hayvancılık (sığır) tesis yapımı ve hayvan alımı, 17 adet arıcılık, 20 adet örtü altı yetiştiriciliği, 8 adet mantar yetiştiriciliği, 1 adet fide, fidan, süs bitkisi yetiştiriciliği olmak üzere 253 projenin uygulamaları devam etmektedir.

Samsun tarımına ve çiftçilerimize faydalı olacak bu projelerle genç çiftçilerimiz 2016 yılında 7.170.000 TL, 2017 yılında 7.590.000 TL. hibeden yararlanmıştı."

2018 yılında da yeni tebliğin Resmi Gazete' de yayımlanmasının ardından mevzuat çerçevesinde yeni başvuru tarihleri açıklanacaktır. İlgilenen çiftçilerimiz ayrıntılı bilgiyi İl ve İlçe Müdürlüklerimizdeki Proje Yürütme Biriminden alabilirler.

2017 Yılı Genç Çiftçi Projeleri Kapsamında:

Hayvansal Üretim Alanında:

*126 genç üreticiye kişi başı 6 hayvan olmak üzere toplam 756 büyükbaş hayvan,

*11 genç üreticiye kişi başı 5 hayvan olmak üzere toplam 55 adet manda,

*2 genç üreticiye kişi başı 37 hayvan olmak üzere toplam 74 adet keçi,

*54 genç üreticiye kişi başı 37 hayvan olmak üzere toplam 1998 küçükbaş hayvan,

*15 genç üreticiye tesis yapımı ve kişi başı 3 hayvan olmak üzere toplam 45 hayvan verilmiştir.

Bitkisel Üretim Alanında:

*20 genç üreticiye sebze ve süs bitkisi üretimi için örtü altı üretim alanı tesisi,

*8 genç üretici için mantar yetiştiriciliği tesisi,

*17 genç üreticiye kişi başı 40 kovan olmak üzere toplam 680 adet arılı kovan verilmiştir.

Gübre Takip Sistemi Bayi Bilgilendirme Toplantısı Yapıldı

Bakanlığımızca gübrenin takibi ile ilgili yürütülmekte olan çalışmalar nihai noktaya geldi. Türkiye'de ilk kez gübrenin takibinde uygulanacak olan DNA barkod ve karekod sistemi ile gübrenin bütün aşaması yakından takip edilebilecek. Bu takip sistemi sayesinde gübrede güvenlik başta olmak üzere sahtekarlığın, yolsuzluğun ve kaçakçılığın önüne geçilmesi amaçlanıyor. Yine düzenleme sayesinde, çiftçi aynı zamanda bürokratik işlemlere gerek kalmadan sadece TC kimlik numarasıyla bayilerden gübresini alabilecektir.

GTS Neler Sağlayacak?

- *Yüzde 100 izlenebilirlik sağlayacak
 - *Kayıtdışılığın önüne geçilecek
 - *Sahte, taklit ve taşış gübrelerin tespiti yapılacaktır
 - *Politika belirlemeye yönelik sağlıklı veri oluşturulacak
 - *Taraflar maddi yönden olumlu etkilenecek
 - *Gübre piyasası normalleşecek
- DNA Barkod ve Karekod Sistemi Nedir, Nasıl Uygulanır?**

DNA barkod, gözle görülemeyen organik nano partiküllerden oluşan, uygulandığı ürünlere veri kodlayarak tekil kimlik ve takip edilebilirlik özelliği kazandıran biyoteknolojik bir etikettir. Karekod ise şu anda piyasada birçok üründe yaygın olarak kullanılan bir kimliklendirme sistemidir. Ürünün etiketi ve ambalajında bulunan karekod ile DNA barkod eşleştirilerek tüm ürünler kimliklendirilmiş olacaktır.

Gübre Takip Sistemi Çiftçiye Ne getirecek?

- *Nitrattı gübrelerin bitkisel üretimdeki verim artışından fayda sağlayacak.
- *Nitrattı gübre alımındaki kontrollü satış uygulamasından kurtulacak.

*Gübre takip sistemi ile çuval, şişe, torba veya karton paketlerde piyasaya arz edilen ürünlerin üretici veya ithalatçıdan, dağıtıcıya ve nihai kullanıcı olan çiftçiye kadar güvenli ulaştırılması sağlanacak. Böylece çiftçi gerçekten ihtiyacı olan gübreyi, güvenli bir şekilde alarak kullanabilecek, bu sayede ürettiği ürünün kalite ve miktarının artması sonucu hem kendi bütçesine hem de ülke ekonomisine katkı sağlayacak.

Bu kapsamda 15 Aralık 2017'de Canik Kültür Merkezi'nde Samsun, Tokat, Amasya, Sinop ve Çorum illerinde bulunan 820 bayiden 500 civarında bayinin katılımıyla Gübre Takip Sistemi ile ilgili bayi bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi. İl Müdür Yardımcımız Bayram AY ve Bakanlıktan Yüksek Ziraat Mühendisi Rasim TOPÇU'nun da konuşma yaptığı toplantıda proje yürütücüsü Sinan ATASAGUN sistemi anlatan bir sunum gerçekleştirdi. Ayrıca toplantıya Şube Müdürleri ve il-ilçelerde görevli gübre birim sorumluları katıldı.

01 Aralık'ta bilişim altyapısı test edilen söz konusu Gübre Takip Sistemi, 01 Ocak 2018'de devreye girmiş olacaktır. Aynı zamanda firmalar, bayiler, tarımsal STK'lar ve çiftçileri bu konuda bilgilendirmeye yönelik olarak dağıtılmak üzere tüm paydaşlara sisteme ilişkin bilgilendirici rehber hazırlandı.

Ayrıntılı bilgiye <http://www.dstrace.com/> adresinden ulaşabilirsiniz.

Küçükbaş Hayvan Yetiştiricilerine 160 Bin TL Değerinde Destek

DOKAP Projeleri kapsamında; İl Müdürlüğümüzce hazırlanan ve Kalkınma Bakanlığı DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığına yatırılan "Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinde Yaşam Standartlarının Geliştirilmesi Projesi" tanıtım toplantısı 13.12.2017 Çarşamba günü İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda gerçekleştirildi.

Bu kapsamda 50 adet göçer hayvancılık yapan çiftçilere barınma çadırı ve 50 adet güneş enerjisi ile elektrik üretimi sağlayan sistemlerin dağıtım töreni gerçekleştirilirken, ayrıca yatırıma alınan "Arı Ürünleri Paketleme Tesisi Modernizasyonu Projesi" ve "Solucan Gübresinin Üretimini Yaygınlaştırılması Projesi" protokol imzalamaya töreni de düzenlendi.

Samsun İli ve İlçelerinde yaşayan, Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği üyesi olan 50 adet küçükbaş hayvan yetiştiricisini kapsayan "Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinde Yaşam Standartlarının Geliştirilmesi Projesi"nin amacı; mera ve yaylalarda yetiştiricilik yapan işletme sahiplerinin en büyük sıkıntılı olan elektrik ve barınma sorununa çözüm getirmektir.

Elektrik ve barınma günlük hayatımızda sadece hayvancılık açısından değil insanların günlük ihtiyaçları açısından da olmasa olmaz gerekliliktir. İşletme sahipleri elektrik olmadığı için ihtiyaçlarını eski usullere göre karşılamaktadırlar. Gece aydınlatma olmadığı için hem insanlar hem de hayvanlar için yabani hayvanlar, hırsızlık vb. güvenlik tehditleri olmaktadır. Elde edilen ürünlerin muhafazası ve ailelerin sosyal yaşantıdan mahrum kalması yayla hayvancılığının son yıllarda azalmasının en önemli nedenleri arasında yer almaktadır.

Yenilenebilir güneş enerjisi sistemi ve ailelerin barınacakları göçer çadırları sayesinde elektrik olmayan mera ve yaylalarda küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan işletmeler elektriğe ve iyi barınma şartlarına kavuşmuş olacaklardır. Küçükbaş hayvanlar yabani hayvanlardan korunacak, işletmelerin güvenlik sorunları çözülebilecek, aydınlatma, televizyon, radyo, vb. aletlerin kullanımı, cep telefonu ve haberleşme araçlarının sürekli kullanılabilirliği sağlanmış olacaktır.

Aileler evlerindeki konforu mera ve yaylalarda da sağlayabilecek, yayla hayvancılığında yaşam standartlarının iyileştirilmesi ile yaylada küçükbaş hayvan yetiştiriciliği sevilerek yapılan bir iş haline

gelecektir. Ayrıca gençler bu sayede yaylaya aileleri ile birlikte gidecekleri için yayla hayvancılığının gelecekte sürdürülebilirliği sağlanmış olacaktır.

Programın açılış konuşmasını yapan Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürümüz Nail KIRMACI; "Proje 160 bin liralık bir proje. Bu 160 bin TL bütçenin yanı sıra protokoller imzalanan Arı Ürünleri Paketleme Tesisi Modernizasyonu ve Solucan Gübresinin Üretimini Yaygınlaştırılması Projelerine de toplamda 515 bin TL bütçe ayrılmıştır. Proje kapsamında üreticilerimize barınma çadırı ve elektrik paneli sağlamayı amaçladık. Tüm ekip arkadaşlarımızla yürüttüğümüz bu çalışmada güzel bir sonuç elde ettik. Ben şimdiden hayırlı uğurlu olmasını diliyorum." diye konuştu.

Daha sonra konuşan DOKAP Başkanı Ekrem YÜCE, "Samsun ilimizde 1 ayı geçmeden bir projenin imza törenini gerçekleştiriyoruz. Doğu Karadeniz Bölgesi'nin sahip olduğu kaynakları değerlendirerek, bu bölgede yaşayan halkımızı gelir düzeyini ve yaşam standartlarını yükseltmeyi bölgeler arası ve bölge içi farkındalığı gidermeyi, aynı zamanda ulusal düzeyde ekonomik girişime ve sosyal istikrar hedeflerine katkıda bulunmayı amaçlayan bir bölgesel kalkınma projesidir DOKAP 2014, 2015 ve 2016 yıllarında DOKAP iş birliği ile Samsun'da toplam 1 milyar 389 milyon TL tutarında yatırım gerçekleştirilmiştir" şeklinde konuştu.

Son olarak konuşma yapan Samsun Valisi Sayın Osman KAYMAK ise, "Bu il daha üst seviyelere nasıl çıkarmamız gerektiği konusunda çalışmalar yapıyoruz. Tarımda daha iyi yerlerde olabilmeliyiz. Bafra Ovası'nın neden bir Çukurova olmadığını tartışmalıyız. Tarımsal anlamda dünyanın geldiği seviyeleri Samsun'un da yakalaması lazım. Artık biz dünya ile yarışıyoruz, Güzel projeler ile bu şehri üst sıralara çıkarmamız lazım. Bugün imzasını ve protokolünü yapacağımız projeler çok önemli. Bu projelerin üreticilerimiz ve şehrimiz adına hayırlı olmasını diliyorum" dedi.

Konuşmaların ardından Güneş Enerjisi Sistemi ve Göçmen Çadırlarının Teslim Töreni yapıldı. Programa ayrıca, Samsun Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Sefer ARLI, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve üreticiler katıldı.

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürümüz İlimizi Ziyaret Etti

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürü Vekili Dr. Mustafa Altuğ ATALAY İlimizde birtakım ziyaretlerde bulundu. İlk olarak, Terme Balıkçı Barınağı İdari Binası'nın açılışını yaptı.

Sonrasında Çarşamba Belediyesinin Yeşilirmak kıyısında yapmayı planladığı Mersin Balığı Üretim ve Balıklandırma Merkezi projesini yerinde inceleyerek proje ile ilgili bilgileri aldı. Daha sonra Ondokuzmayıs İlçesinde bulunan Dereköy Balıkçı Barınağı'nda balıkçılarla Deniz Salyangozu ile ilgili konularda istişareler yaparak bir balıkçı teknesi ile deniz salyangozu avcılığına katılan ATALAY, İlimiz ve çevre illerde gerçekleştirilecek Su Ürünleri Avcılığı denetimlerinin koordinasyon toplantısına da katılarak su ürünleri denetmenleriyle istişarelerde bulundu.

Sinop İlinde kurulan ve kurulum aşamasında olan su ürünleri yetiştiricilik tesisleri ile ilimiz Yakakent ilçesinde bulunan su ürünleri yetiştiricilik tesislerini de yerinde gören Sn. ATALAY, bölgemizin su ürünleri yetiştiriciliği hakkında sektör temsilcileri ile istişarelerde bulundu. Genel Müdürümüze İl Müdür Vekilimiz Bekir KARAOSMANOĞLU, Su Ürünleri ve Balıkçılık Şube Müdürümüz İcabi ÇAĞAN ile birlikte Sinop İl Müdürü Şahin DEĞİRMEN ve Sinop Balıkçılık ve Su Ürünleri Şube Müdürü Tülin ERDEM eşlik etti.

İl Müdürümüz Sayın Valimizle Birlikte Bir Dizi Ziyarette Bulundu

İl Müdürümüz Nail KIRMACI, 04.11.2017 Cumartesi günü Sayın Samsun Valimiz Osman KAYMAK ve beraberindeki ekiple birlikte, Bölgemizdeki bazı tarımsal işletmelere bir dizi ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaretin ilk durağı olan Çarşamba İlçesi Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) fındık alımı deposunda incelemelerde bulunarak yetkililerden bilgi alan Vali ve beraberindeki heyet, çalışmalarını denetledi.

Sonrasında, 100 dönüm araziye 75 dönüm kapalı sera alanına sahip olan OR-SAM A.Ş. Sera İşletmesinde incelemelerde bulunan Vali KAYMAK, Haziran ayında bölgede yaşanan sel felaketi ile ilgili olarak mağdurlara müjde verdi. KAYMAK; sel felaketinde mağdur olan vatandaşlar için AFAD'dan istenen ödenek kapsamındaki iki milyon iki yüz yetmiş bin TL'nin ellerine ulaştığını bildirdi.

İl Müdürümüz Nail KIRMACI ile birlikte OR-SAM A.Ş. Sera İşletmesinde incelemelerde bulunan Vali KAYMAK, işletmede sürdürülen iyi tarım uygulamaları ile yakından ilgilenerek, serada gerçekleştirilen tüm faaliyetler hakkında çalışanlardan bilgi aldı.

Daha sonra Sayın Vali, İl Müdürümüz ve beraberindeki heyet, 15 Ekim Dünya Kadınlar Günü kapsamında bu yıl 3.'sü düzenlenen Proje Yarışmasında; 'Ayşe Hanım'ın Çiftliği' projesi ile 3.'luge değer bulunan ve Sayın Cumhurbaşkanımızın Eşinin de katıldığı törende ödüllendirilen kadın çiftçimiz Ayşe AKKUŞ'u ziyaret etti. Burada, Çarşamba İlçesinde kurduğu işletmede manda sütünden ürünler üreten Türkiye üçüncüsü Ayşe AKKUŞ ve diğer kadın girişimciler ile tek tek sohbet eden Vali, projeleri ile ilgili gerek İl Müdürlüğünden ve gerekse de girişimcilerin bizzat kendilerinden bilgi aldı.

Ziyaretin son durağı Akşa Tarım Gelemen İşletmesi olurken, İşletme Müdürü Enver ZOR işletmenin çalışmaları hakkında heyete bilgi verdi. Yaklaşık 11.958 dönüm arazi üzerine kurulu Akşa Tarım Gelemen İşletmesi ziyaretinde ilk olarak 5500 besi hayvanının bulunduğu alanı gezen Vali Osman KAYMAK, alanın temizliği konusunda dikkat çekerken, işletmenin sulama konusundaki taleplerine de yardımcı olma sözü verdi.

Ziyarette Samsun Valimiz Osman KAYMAK, Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI ve ilgili personelimizin yanı sıra; Çarşamba Kaymakamı Mustafa GÜNEY, Çarşamba Belediye Başkanı Hüseyin DÜNDAR, Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimi Doç. Dr. Fatih ÖZKAN da hazır bulundu.

Samsun Sheraton Otel Mavi Yıldız Ödülünü Aldı

dağıtım, satış ve toplu tüketim gibi gıda zincirinin tüm aşamalarında etkin kontrol ve denetimi ile tüketiciye her zaman yeterli ve güvenli gıda arzının sağlanması, üretici ve tüketici menfaatleri ile halk sağlığının en üst düzeyde korunması, sektörler arası haksız rekabetin önlenmesi, gıda sanayinin gelişmesi, toplumun dengeli ve yeterli beslenmesine yönelik miktar ve çeşitlilikte gıda sağlayarak bunların güvenilir olarak tüketiciye ulaşmasının sağlanmasıdır." dedi.

Samsun Valisi Sayın Osman KAYMAK da konuşmasında "Marifet iltifata tabidir. Güzel iş yapanları ödüllendirip taktir ederek yüreklendirmesek arada kaybolup giderler. Bu nedenle, 2015 yılında başlayıp ciddiyle devam eden Mavi Yıldız Projesi bu açıdan çok önemlidir. Ancak, bu projenin tüm gıda işletmelerini kapsayacak şekilde uygulanması çok daha memnuniyet verecektir. Parayı değil de hijyeni ve sağlığı önceleyen, gıda mevzuatına uygun üretim yapan işletmelerin tespit edilerek ödüllendirilmesi, uymayanların da cezalandırılması gerekmektedir. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından yaklaşık 200 kişilik gıda kontrolörü ile yapılan gıda denetimlerinden memnuniyet duymaktayız. Bu projede yer alan arkadaşlarımızı ve ödül alan Samsun Sheraton Otel'i tebrik ediyorum." dedi.

Sonrasında Samsun Valisi Osman KAYMAK'ın Samsun Sheraton Otel Müdürü Savaş TÜRKAY Mavi Yıldız Ödülü teslim etmesinin ardından Mavi Yıldız'ın

13 Aralık 2017 tarihinde Samsun Sheraton Otel'de Samsun Valisi Osman KAYMAK, Ondokuzmayıs Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet KURAN, Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Sefer ARLI, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Nail KIRMACI, İlçe kaymakamları, İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürleri ve Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Şube Müdürlerinin de katılımları ile Mavi Yıldız ödül töreni gerçekleştirilmiştir.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve bu kapsamda hazırlanan mevzuatlara teknik ve hijyenik yönden uyum sağlamış Turizm İşletme Belgesi bulunan otelleri ödüllendirmek, kamuoyuna duyurmak ve böylece sektörel bazda rekabet ortamını tesis etmek üzere, Samsun İli sınırları içerisinde faaliyet gösteren Turizm İşletme Belgesi olan oteller için Valilik Makamının olurları ile yürürlüğe giren "Mavi Yıldız" projesi kapsamında oluşturulan ve İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Gıda ve Yem Şube Müdürü Semra GÜLTEN'in koordinatörlüğündeki Mavi Yıldız Değerlendirme Komisyonu, ödül için başvuran Samsun Sheraton Otel'de 21 Kasım 2016 tarihinde denetim yapmış ve bu denetim neticesinde oy birliği ile işletmenin ödül almaya hak kazandığına karar vermişti.

Törende konuşma yapan Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Nail KIRMACI "İl Müdürlüğü olarak temel amacımız; 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve buna bağlı Yönetmelikler çerçevesinde çiftlikten sofraya gıda güvenilirliği kapsamında birincil üretim dahil olmak üzere gıda, yem ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerin üretim, işleme, depolama,

Sürdürülebilir Sulama Yönetimi Paneline Yoğun İlgi

İl Müdürlüğümüzce 29 Kasım 2017 Çarşamba günü "Sürdürülebilir Sulama Yönetimi" konulu bir panel düzenlenmiştir.

Panelde Vali Yardımcısı Hakan KUBALI, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdür Vekili Bayram AY, Ondokuzmayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Yusuf DEMİR, Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği Bölge Müdürü Mustafa DOYURUCUOĞLU, Tohum Sertifikası Test Müdürü Tahir ATAR, Ziraat Karantina Müdürü Mehmet Fatih ÖZDEMİR, Gıda Kontrol Laboratuvarı Müdürü Osman AYDIN, Bafra Kızılırmak Sulama Birliği Başkanı Kemal NAİR, Bafra Altınkaya Sulama Birliği Başkanı Ali KADEMER, Büyükşehir Belediyesi Kırsal Hizmetler Daire Başkanı Mehmet Akif ÖZDEMİR, Bafra Tahıl Üreticileri Birliği Başkanı Hasan TOKER, üniversite öğretim görevlileri, çiftçiler, tarım danışmanları, Bakanlığımızın il-ilçe çalışanları ve öğrenciler olmak üzere geniş bir kitle ile katılım sağlanmıştır.

Açılış konuşmasını yapan Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdür Yardımcısı Bayram AY; "Sürdürülebilir Sulama Yönetimi" konulu bu panelde amacımız tarım ve sulama ile ilgili tüm kesimleri bir araya getirerek konu ile ilgili genel mevcut durumu ortaya koymak, sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri üretmektir." demiştir.

Sonrasında söz alan Ondokuzmayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Yusuf DEMİR de; küresel ısınmanın su ile birlikte algılanmasını, suyu geleceğe taşımamız yani sürdürülebilir su ve sulama yönetiminin dünyanın en önemli konularından biri olduğunu vurgulamıştır. Vali Yardımcısı Hakan KUBALI ise konuşmasında suyun en önemli yaşam kaynağı ve su yönetiminin günümüzün en temel konularından biri olduğunu, tarım yapılabilir arazilerin sulama imkânından yoksun olduğu ve su yönetimi konusunda halkın bilinçlendirilmesinin ve var olan sulanabilir tarım arazilerinin korunmasının öneminden bahsetmiştir.

Panelde konuşmacı olarak katılan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Sulama Altyapısı Çalışma Grubu sorumlusu Ali Çağlar ÇELİKCAN; 'Tarım Bakanlığının Sulama Konusundaki Politika ve Stratejileri', Ondokuzmayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Altyapı ve Sulama Bölümü öğretim görevlilerinden Doç. Dr. Eyüp Selim KÖKSAL; 'Basıncı Sulama Sistemleri ve Doğru Kullanım Yöntemleri', Doç. Dr. Kadir Ersin TEMİZEL; 'Yüzey Sulama Sistemleri', Devlet Su İşleri 71. Şube Müdürlüğünden Selman ÇUBUKÇUOĞLU; 'Devlet Su İşlerinin Sulama Sahaları ve İşletme ve Bakım Başmühendislikleri Hizmetleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri', Meteoroloji Genel Müdürlüğünden Murat ASAR; 'Zirai Meteoroloji', Bafra Kızılırmak Sulama Birliğinden Bekir KAYA; 'Sulama Şebekelerinin İşletilmesi' konularında bilgiler vermişlerdir.

2017 Dünya Gıda Günü

"Göçün Geleceğini Değiştirin. Gıda Güvenliğine ve Kırsal Kalkınmaya Yatırım Yapın"

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Nail KIRMACI, Dünya Gıda Günü ile ilgili yaptığı açıklamada "5996 Kanun ve buna bağlı Yönetmelikler çerçevesinde çiftlikten sofraya gıda güvenliği kapsamında birincil üretim dahil olmak üzere gıdanın üretim, işleme, depolama, dağıtım, satış ve toplu tüketim gibi gıda zincirinin tüm aşamalarında etkin kontrol ve denetimi ile tüketiciye her zaman yeterli ve güvenli gıda arzının sağlanması, üretici ve tüketici menfaatleri ile halk sağlığının en üst düzeyde korunması, sektörler arası haksız rekabetin önlenmesi, gıda sanayinin gelişmesi, toplumun dengeli ve yeterli beslenmesine yönelik miktar ve çeşitlilikte gıda sağlayarak bunların güvenilir olarak tüketiciye ulaşmasının sağlanması Bakanlığımızın temel görevidir.

Bu nedenle, ülkemizde ve tüm dünyada her yıl 16 Ekim'de, hem gıda güvenliğine dikkat çekmek hem de Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) 1945 yılındaki kuruluşunu hatırlatmak için Dünya Gıda Günü'nü kutlamaktayız. 2017 yılı Dünya Gıda Günü'nün sloganı "Göçün Geleceğini Değiştirin. Gıda Güvenliğine ve Kırsal Kalkınmaya Yatırım Yapın" olup, sürdürülebilir bir geleceğe doğru sıfır açlık küresel hedefine, gıda güvenliği, kırsal kalkınma ve göç arasındaki bağlantıları ele alınması amaçlanmıştır.

Dünya Gıda Günü'nde Birleşmiş Milletlere üye ülkelerde açlık ve yoksulluk, iklim değişikliğinin gezegenimizin sağlığına etkileri, göç, çatışma gibi konular kapsamlı olarak ele alınmaktadır. Besin maddeleri üretiminin az olduğu yoksul ülkelere açlık ve yetersiz beslenme sorunu vardır. Açlık ve yetersiz beslenme konusu tüm ulusların ortak sorunudur. Bu soruna dikkati çekmek, çözüm yolları bulmak amacı ile her yıl Birleşmiş Milletler'e üye tüm ülkelerde

toplantılar düzenlenir. Toplantılardaki araştırma ve inceleme sonuçları dünya kamuoyuna duyurulur.

Kırsal alanlarda daha iyi koşulların oluşturulması, yaşanabilir geçim kaynaklarının desteklenmesi ile göç baskısı hafifletilebilir ve kırsaldaki genç kesimin özellikle kadın girişimcilerin desteklenerek verimli istihdamı sağlanabilir, yenilikçi mekanizmalar ve kırsal kalkınma stratejilerinin geliştirilmesi teşvik edilmiş olur. Böylece, çiftçilerin arazilerde kalmaları ve gıda üretimine devam etmeleri sağlanarak sürdürülebilir kalkınma desteklenmiş olacaktır." Dedi. Son olarak gıda güvenliği ile kırsal kalkınmanın desteklenmesi konularında herkesi üzerine düşen görevi yapmaya davet etti.

Ayvacıktaki Dünya Gıda Günü Etkinliği

Ayvacıktaki İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne, 2017 yılı Dünya Gıda Günü teması olan "Göçün geleceğini değiştirin. Gıda güvenliğine ve kırsal kalkınmaya yatırım yapın" sloganına dikkat çekilerek Ayvacıktaki Atatürk İlkokulu'nda 90 öğrenci ve öğretmenleriyle birlikte Dünya Gıda Günü kutlandı.

Güvenilir gıda konusunda çocuklarda bilinç ve farkındalık oluşturmak amacıyla "Güvenilir Gıda, Gıda Satın Alırken Dikkat Edilecek Hususlar ve Alo 174 Gıda Hattı" konusunda ilçe müdürlüğü teknik personellerinden ziraat mühendisi Funda GÜNEŞ tarafından eğitim verildi.

Verilen eğitimde çocukların öncelikle güvenilir gıdaya nasıl ulaşabilecekleri, tüketime sunulan gıdaların ne ölçüde sağlıklı olduğunu, denetim mekanizması ve öğrencilerin gıda maddesi satın alırken bilgi düzeyleri ve tutumlarının neler olduğu konusunda bilgi alışverişinde bulunularak, Alo 174 Gıda Hattı tanıtımı yapıldı.

Tarım Sigortaları Bilgilendirme Toplantısı Yapıldı

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü müz ve TARSİM Karadeniz Bölge Müdürlüğü iş birliğiyle İl/ilçe Müdürlüklerinde görev yapan Teknik/Sağlık personeli ile ziraat odaları ve üretici birliklerinde tarım danışmanı olarak çalışan personele 'Tarım Sigortaları' hakkında bilgilendirme toplantısı yapıldı.

'Devlet Destekli Tarım Sigortaları Uygulamaları' hakkında bilgi veren TARSİM Karadeniz Bölge Müdürü Bülent YAŞAROĞLU: "Üreticilerimizin ürünlerini sigorta yaptırarak dolu, sel, su baskını, fırtına, hortum, heyelan, deprem ve benzeri tabii afetlerin getireceği zararları karşılıyor. Bahsi geçen doğal afetler için yapılacak sözleşmelerde primin %50'si Bakanlığımız tarafından üreticilere destek olarak verilmektedir. Özellikle meyvecilikte hassas bir konu olan don riskine karşı devlet desteği %66. Ayrıca yeni işletmelerde şap hastalığı da sigorta kapsamına alındı. 2017 yılında kapsama alınan buğday da, ilçe bazlı kuraklık sigortasına ilave olarak diğer serin iklim tahılları da TARSİM kapsamına dahil edilecek. TARSİM büyüdükçe kapsama aldığı riskleri genişletmeye devam edecektir." Şeklinde konuştu.

Konu ile ilgili açıklama yapan İl Gıda, Tarım ve

Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI ise: "Tarım riskli bir sektör. Özellikle son yıllarda küresel iklim değişikliği nedeniyle oluşan kötü hava şartları tarımı olumsuz yönde etkiliyor. 2005 yılında çıkarılan Tarım Sigortaları Kanunu'nda her geçen yıl çiftçilerimizin lehine yeni düzenlemeler yapılmaktadır. En önemlisi de sigorta primlerinin %50'si devletimiz tarafından ödeniyor. Çiftçilerimizin herhangi bir doğal afet meydana geldiğinde mağduriyet yaşamamaları için ürünlerini sigorta yaptırmalarını istiyoruz." Dedi.

Kadın Girişimcilere Teknik Gezi

Çarşamba ilçesinden 44 kadın çiftçi, Muğlalı kadın çiftçilerin çalışmalarını yerinde görmek ve tanışmak amacıyla Muğla'ya ziyaret gerçekleştirdi. Samsunlu kadın çiftçilerle Muğlalı kadın çiftçileri buluşturmak ve çalışmalarını paylaşmak amacıyla, Harika Durgut'un projesini gerçekleştirdiği köyde bir program düzenlendi.

Törenden sonra Muğla-Menteşe'de yer alan

Ömriye Çiçek'in işletmesi ziyaret edildi. Kooperatif bünyesinde bulunan kadın çiftçilerin el emeği ürünleri inceleyerek kooperatif binası gezildi. Buradan Konakaltı Kültür Merkezi, Yörük Evleri ve Zahir Pazarına gezinti yapıldı.

Dalaman ilçesinde Solucan Gübresi projesini hayata geçiren Çiğdem Gün'ün işletmesi de gezildi. Aynı gün Köyceğiz İlçesinin Çandır Mahallesi'nde Kırsal Turizm Projesini hayata geçiren girişimci kadın çiftçilerinden Hatice Demirtaş'ın işletmesi ziyaret edildi.

Kadın girişimci Organik Köy olma aday Çandır Mahallesi'ndeki işletmesinde yetiştirdiği organik ürünleri tanıtarak işletmesinin işleyiş sürecini ve bu projeleri birleştirerek hizmet sektörüne nasıl dahil olduğunu paylaştı. Bu teknik geziden sonra Dalyan-Kaunos Kral Mezarlarının da görüldüğü tekne gezisi düzenlendi.

Terme İlçemizde Yabani Cevizler Aşılandı

eğitimin akabinde, yaklaşık 150 adet ceviz ağacına yine Yüksek Ziraat Mühendisi Ercan ER koordinasyonunda Enstitü ve İlçe Müdürlüğümüz teknik personellerinden oluşan 10 kişilik ekiple CHANDLER ve FERNOR cinsi ceviz aşı kalemleri kullanılarak aşılama yapılmıştır. Bu aşıların kontrolü ve bakımı Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitümüz ve Terme İlçe Müdürlüğümüzce ortaklaşa yürütülmektedir.

"Terme İlçesinde Sosyal Ormancılığın Geliştirilmesi Amacıyla Gölarlı Orman İşletme Şefliği Sorumluluk Sahası Çobanyatağı, Mevkiinde Yabani Ceviz Ağaçlarının Kültüre Alınması Projesi" kapsamında; Samsun, Ordu, Amasya İl/ İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri ile Orman İşletme Müdürlükleri, Ziraat Odaları Teknik personellerinden oluşan yaklaşık 120 kişilik gruba "Ceviz Yetiştiriciliği" ve "Cevizde Değişik Aşılarda" konularında eğitim düzenlendi.

Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünden Yüksek Ziraat Mühendisi Ercan ER tarafından verilen

alanlardan birisi de Çobanyatağı koruma sahasıdır, lokasyon mikro klima iklim yapısına sahiptir.

Proje sayesinde elde edilen kaliteli, verimli ve pazar değeri yüksek ürünlerden elde edilecek istihsal gelirleri, koruma alanında barınan ve sınırlı çiftçilik faaliyetine sahip ailelerin ekonomik gelirlerini artırmada ve sosyal refah düzeylerini geliştirmede, fonksiyonel olduğu kadar aynı zamanda stratejik bir öneme haiz olacaktır. 2017 yılında da yaklaşık 50 adet ceviz ağacı daha aşılanarak ekonomimize kazandırılmıştır" dedi.

Alaçam'da Ceviz Fidanı Dağıtıldı

İlimizde ceviz üretimini geliştirmek amacıyla, Alaçam İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünce ve Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüzün katkılarıyla hazırlanarak Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından finanse edilen proje kapsamında bedelsiz olarak 1500 adet 'Chandler' cinsi aşı ceviz fidanı dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

06.12.2017 tarihindeki dağıtım; Alaçam İlçesi Harmanlık, Doğankent, Aşağıırsanlık, Ortaköy ve Bahşıoymağı Mahallelerinde toplamda 35 çiftçimize yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Alaçam Belediye Başkanı Hadi UYAR, Alaçam Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Mehmet GÜREŞ, Alaçam Ziraat Odası Başkanı Hüseyin BEDİR ve İlçe

Müdürlüğümüz teknik personelinin de hazır bulunduğu dağıtım esnasında; yaklaşık 30.000 TL değerindeki fidanların dikimi ve bakımı hakkında üreticilerimize teknik bilgi de aktarılmıştır.

Ekmek ve Ekmek Çeşitleri Tebliği Eğitimi

İl Müdürlüğümüz Nail KIRMACI 'Ekmek ve Ekmek Çeşitleri Tebliği Eğitimi' ne Katıldı.

İl Müdürlüğümüz yaptığı konuşmada;

"Sofralarımızda önemli bir yere sahip olan ekmek, çeşitleri, diğer ekmek çeşitleri ile ekşi hamur ekmeklerinin tekniğine uygun ve hijyenik şekilde üretimi, muhafazası, taşınması ve pazarlanmasına ilişkin kurallar ve ürünlerin sahip olması gereken özellikler 01.04.2012 tarihinde 28163 sayılı resmi gazetede yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Ekmek ve Ekmek Çeşitleri Tebliğinde (Tebliğ No:2012/2) belirlenmiştir.

Ekmek ve Ekmek Çeşitleri Tebliğinin 2 nolu ekinin 10. Maddesinde 'Bu Tebliğ kapsamında faaliyet gösteren gıda işletmecileri sorumluluk alanları ile ilgili çalıştırdıkları personelin gıda hijyeni ile ilgili konularda eğitilmelerini sağlarlar. Bu Tebliğ kapsamında verilecek eğitimlerle ilgili olarak Bakanlık; ilgili meslek federasyonu, kamu kurum ve kuruluşları ve üniversiteler ile işbirliği yapar.' hükmü gereği Bakanlığımız ile ilgili meslek odaları arasında protokoller imzalanmıştır." Dedi.

İl Müdürlüğümüz Kırmacı sözlerine şöyle devam etti; "Bugün burada bu protokoller kapsamında ilimizde eğitimlere başlanmış ve ilk etabı tamamlanmıştır.

Bu eğitim sadece Türk Gıda Kodeksi Ekmek

Çeşitleri Tebliği kapsamında yapılmakta olup, Hijyen Eğitim yönetmeliği kapsamındaki Hijyen Eğitimleri ile karıştırılmamalıdır.

Protokoller kapsamında verilen eğitimlerin geçerlilik süresi 5 yıl olup, ekmek üretim, dağıtım ve satışında çalışan ve bu güne kadar eğitim almamış veya eğitiminin geçerliliği sona ermiş personelin meslek odalarına başvurarak söz konusu eğitime katılım taleplerini iletmeleri gerekmektedir.

Emeği geçen Türkiye Fırıncılar Federasyonu temsilcilerine, Samsun ve Çarşamba Fırıncılar Odası Başkanlıklarımıza ve İl Müdürlüğümüz Gıda ve Yem Şubesi teknik personelimize teşekkür ediyorum." diyerek konuşmasını tamamladı.

Terme'de Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Tebliği Bilgilendirme Toplantısı Yapıldı

Kırsal Kalkınma ve Örgütlenme Şube Müdürlüğümüz Orhan ŞANLI'nın sunumlarıyla, Terme Ticaret ve Sanayi Odası toplantı salonunda sektör temsilcileri, çiftçi ve yatırımcılara yönelik olarak 'KKYDP 12. Etap Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Tebliği' ile ilgili bilgilendirme toplantısı düzenlendi ve sorular cevaplandı.

Bakanlığımız tarafından; doğal kaynaklar ve çevrenin korunmasını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonunun sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından

kullanımının yaygınlaştırılması, yürütülmekte olan kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artırılması, kırsal toplumda yerel kalkınma kapasitesinin oluşturulmasına katkı sağlamak için yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesine ilişkin usul ve esasları belirleyen 'Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Çerçevesinde Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Tebliği' 13.09.2017 tarihli ve 30179 sayılı Resmi Gazete' de yayımlandı. Tebliğin başvuru tarihleri, yatırım konuları, hibe destek oranları hakkında bilgilerin verildiği toplantıya Terme Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Ahmet EKMEKÇİ, Terme Belediye Başkan Yardımcısı Yasin ÇAKIR, Terme Ziraat Odası Başkanı Ferda ERGÜN, çeşitli kooperatif ve birlik başkanları da katıldı.

Ayvacak'ta Çiftçilere Bilinçli Gübre Kullanımı Eğitimi Verildi

Ayvacak İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından Ayvacak Ziraat Odası toplantı salonunda mahalle muhtarlarına, Döngel Mahallesi'nde bayanlara yönelik olarak "Bilinçli Gübre Kullanımı" konusunda eğitim verildi.

Yapılan eğitim çalışmasına Ayvacak İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü teknik personellerinden Ziraat Mühendisi Funda GÜNEŞ, Ziraat Mühendisi Murat TAŞ, Ziraat Mühendisi Ayşegül GÜLER, mahalle muhtarları ve bayan çiftçiler katıldılar.

İlçe müdürlüğü teknik personelleri tarafından, fındık üretiminde verim ve kalitenin artırılması ve daha bilinçli tarımsal üretim yapılmasını sağlamak amacıyla yapılan eğitimde, toprak örneklerinin alınması ve toprak analiz sonuçlarına göre gübrelemenin doğru zamanda, doğru miktarda,

doğru uygulama yöntemiyle yapılmasının önemi, doğru budama teknikleri ve fındık yetiştiriciliğinde yapılan hatalar anlatıldı. Ayrıca güvenilir gıda, gıda satın alırken dikkat edilecek hususlar ve Alo 174 Gıda Hattı konusunda bilgilendirme yapıldı.

Ayvacak'ta Öğrencilere Bilinçli Tüketici Eğitimi Verildi

Ayvacak İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından 12- 18 Aralık "Tutum Yatırım ve Türk Malı" haftası kapsamında Ayvacak Döngel İlkokulunda "Bilinçli Tüketici, Ekmek İsrafı, Gıda Güvenliği ve Alo 174 Gıda Hattı" konularında öğrencilere bilgi verildi.

İlçe Müdürlüğü teknik personeli Ziraat Mühendisi Funda GÜNEŞ'in yaptığı sunumda, çocuklara sağlıklı birey olmak için güvenilir gıdaya nasıl ulaşabilecekleri anlatıldı. Geleceğin bireyleri olan çocuklarda güvenilir gıdaya yönelik bilinç ve farkındalık yaratmak amacıyla, yapılan sunumda, öğrencilere açıkta satılan yiyecekleri satın almamaları, gıda satın alırken mutlaka etiketindeki son kullanma tarihini okumalarını, protein içeriği yüksek besinler olan süt, yoğurt, köfte ve yumurta gibi gıdaları mutfak masası/ tezgâhının üzerinde bırakmamaları ve hemen buzdolabına koymaları gerektiği hikaye ve oyunlarla anlatılarak, çocuklarda

farkındalık yaratılmaya çalışıldı.

Ayrıca; ekmek israfının ne olduğu anlatılarak; temel gıda olan ekmeğin, çöpe atılmayıp nasıl değerlendirileceği konusunda öğrencilerle bilgi alış verişinde bulunuldu.

Kalite Yönetim Sistemi Eğitimi

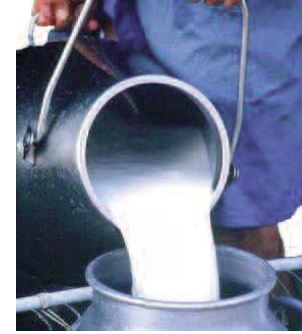
Sayın Bakanımızın talimatıyla Bakanlık birimlerinde risk temelli süreç yönetimi çerçevesinde hizmet kalitesinin artırılması, kalite anlayışının yerleştirilmesi ve uluslararası kalite standartlarına uygun olarak belgelendirmek amacıyla kalite yönetim sistemi kurulması amaçlanmıştır. Bu amaçla Bakanlığımız bölgesel nitelikli olarak toplam dokuz ilde kalite yönetim sistemi eğitimi ve çalıştay düzenlenmesini planlanmıştır. Bu bağlamda kalite yönetim sistemi eğitim ve çalıştayının Bakanlığımız ve

Türk Standartları Enstitüsü ile ortaklaşa yürütülmesi kararlaştırılmıştır. İlimizde düzenlenen eğitime İl Müdürlüğümüz Nail KIRMACI dahil dokuz ilin (Karabük, Bartın, Zonguldak, Düzce, Sinop, Çorum, Amasya ve Kastamonu) İl Müdürleri, İl Müdür Yardımcıları, İdari ve Mali İşler Şube Müdürü ve İç Kontrol'den sorumlu personellerimizin katılımlarıyla Grand Amisos Hotel' de gerçekleştirilmiştir. Eğitim 10 Kasım 2017 tarihinde sona ermiştir.

Çiğ Süt Üretiminin Desteklenmesi

İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü Nail KIRMACI, Samsun'da 2017 yılı Ocak - Haziran dönemi Çiğ Süt Üretimi Desteklemesi kapsamında toplam 640 bin 686 TL'nin yetiştiricilerin hesabına yatırıldığını söyledi.

Hayvancılık Desteklemesi kapsamında Çiğ Süt Üretimi Desteklemesinin, soğutulmuş ve üretici örgütü aracılığı ile satılan süte ayrı ayrı litre başına olmak üzere ödendiğini söyleyen İl Müdürü Nail KIRMACI, "2017 yılının ilk altı ayında

Çiğ Süt Üretimi Desteklemesi kapsamında 1.652 yetiştirici desteklemeden yararlanmış olup, 12 milyon 777 bin 628 litre süte ödenen destekleme miktarı ise toplam 640 bin 686 TL'dir" dedi.

Yetiştiricilerin desteklemelerden azami oranda yararlanabilmeleri için dikkat etmeleri gereken durumlara da değinen İl Müdürü Nail KIRMACI "Yetiştiricilerimizin bir mağduriyet yaşamaması için müstahsil makbuzu veya faturalarını eksiksiz ve doğru olarak düzenletmeleri ve Süt Üreticileri Birliklerine zamanında başvuru yapmaları gerekmektedir." dedi.

Tarımsal Sulamaya % 50 Destek

7 Aralık 2017 Perşembe günü Resmi Gazetede yayımlanan tebliğe göre; tarımsal faaliyetler için geliştirilen modern basınçlı bireysel sulama sistemi yatırımlarında, mal alım bedelinin yüzde 50'si kadar destek sağlanacak.

Konu hakkında bir açıklama yapan Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI şunları söyledi: "Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren söz konusu tebliğe, tarımsal faaliyetler için geliştirilen modern basınçlı bireysel sulama sistemlerinin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılarak, daha kaliteli ve pazar

isteklerine uygun üretilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tarımsal faaliyetler için geliştirilen modern basınçlı bireysel sulama sistemi yatırımlarında mal alım tutarının yüzde 50'si kadar destek Devlet tarafından üreticilerimize sağlanacak olup;

- Yatırım Konuları, Uygulama İlleri, Yatırımın Tamamlanma Süresi ve Başvuru Sahiplerinde Aranılan Özellikler ve Sorumlulukları,

- Uygulanacak Hibe Desteği Tutarı, Oranı ve Hibe Desteği Verilecek Mal Alımı Gider Esasları,

Üreticilerimiz için hayırlı uğurlu olmasını dilerim." dedi.

Mevlit Kandili Dolayısıyla Süt Dağıtımı Yapıldı

Samsun İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüz tarafından, Mevlit Kandili dolayısıyla vatandaşlara Derebağ camii önünde kurulan standta süt dağıtıldı.

Süt dağıtımı etkinliği hakkında açıklamalarda bulunan İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdür Vekili Bayram AY; "İfa etmekte olduğumuz Mevlit Kandili dolayısıyla, Müdürlüğümüz tarafından halkımızın Kandilini kutlamak amacıyla geçmişte olduğu gibi bugün de bu etkinliği düzenlemiş bulunuyoruz. İnsanların bir araya geldiği bu mübarek gün ve gecelerde, çok önemli bir besin kaynağı olan sütü hatırlatmak, ön plana çıkarmak istedik. Bu vesileyle tüm halkımızın mübarek Mevlit Kandilini bir kez daha kutluyor; hayırlara, birlik beraberliğe ve kardeşliğe vesile olmasını canı gönülden diliyorum." dedi.

Samsun Derebağ Camisinde yapılan program çıkışında, tüm halkımıza İl Müdürlüğümüz tarafından süt ikramı gerçekleştirilerek etkinlik sona erdi.

2017 Yılı Çeltik Hasadı Sonu Değerlendirilmesi

İlimiz çeltik yetiştiriciliğinde Ülkemizde sahip olduğu % 15 pay ile Edirne ilimizden sonra ikinciliği elinde bulundurmaktadır.

01 Eylül 2017 tarihinde Çarşamba İlçemizde başlayan çeltik hasadı Terme, Yakakent, Tekkeköy, Salıpazarı, Alaçam ve Bafra ilçelerimizde de yapılarak, 28 Ekim'de Ondokuzmayıs ilçemizde sona ermiştir. İlimizde bu yıl toplam çeltik ekiliş alanı 16.460 Ha. olup tamamı biçerdöverle hasat edilmiştir.

Konu ile ilgili bir açıklama yapan Samsun İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürümüz Nail KIRMACI şunları söyledi: "İlimiz için önemli bir paya sahip çeltik hasadının titizlikle yapılması, hasat esnasında yaşanacak kayıpların önlenmesi hususunda büyük önem arz etmektedir. İl genelinde toplam 45 kontrolör ile 8 ilçede yapılan biçerdöverle çeltik hasadında 143 kontrol sonunda ortalama çeltik verimi 790 kg/da, biçerdöverle hasat edilen ürün miktarı 130.027 ton ve

dane kayıp oranı % 1,45 kg/da olarak tespit edilmiştir.

Bu değerlere göre İlimizde 2017 yılı çeltik hasadında biçerdöverle hasatta müsaade edilen % 2'lik dane kayıp sınırı göre ilimiz ekonomisine 1.380.236 TL kazanç sağlanmıştır. Çiftçilerimizin ürününün bol, kazançlarının bereketli olmasını dilerim."

Gıda Kontrol Hizmetleri

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Nail KIRMACI, ilimizde devam etmekte olan gıda denetimleri ile ilgili yaptığı açıklamasında şunları söyledi; "İl ve İlçe Müdürlüklerimiz, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu doğrultusunda gıda işletmelerine yönelik, gerek rutin olarak, gerekse ihbar ve şikayet üzerine denetim ve kontrolleri titizlikle yürütmeye devam etmektedir. Samsun il genelinde 1.214 adet gıda üretim yeri, 5.915 adet gıda satış yeri, 4.674 adet toplu tüketim yeri bulunmaktadır.

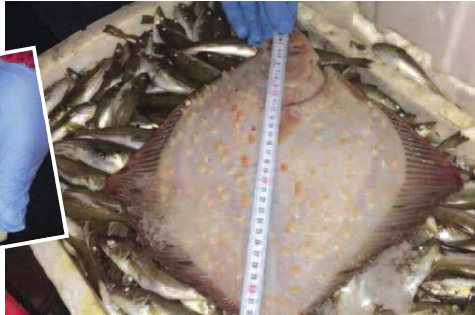
2017 yılında bugüne kadar 9.909 gıda işletmesi denetimi yapılmıştır. Bu denetimler neticesinde, 71 adet idari para cezası karşılığında

toplam 475.724 TL idari para cezası uygulanmıştır. Yine yapılan bu denetimler neticesinde; 1.168 adet gıda numunesi alınmış ve analizleri için laboratuvara gönderilmiştir. Ayrıca yurt dışından gelen gıda maddeleri için 340 ithalat kontrolü yapılarak 735.030 ton gıda ithalatı yapılmıştır. Vatandaşlarımız tarafından Alo 174 Gıda hattına yaptıkları ihbarlar neticesinde 2017 yılı içerisinde 555 bildirim alınmış olup, yapılan denetimlerde olumsuzluk tespit edilmesi sonucunda 41 işletmeye idari para cezası uygulanmıştır.

2017 yılı içerisinde 412 okul kantininde 552 denetim, 268 okul yemekhanesinde 365 denetim gerçekleştirilmiştir."

Su Ürünleri Denetimlerimiz Devam Ediyor

İl Müdürlüğümüz Su Ürünleri denetim ekiplerince küçük boyda 12 ton hamsi ve istavrite ayrıca yapılan yol kontrollerinde küçük boyda 200 kg tekir ve istavrit, 4 adet kalkan balığına el konulmuş, 3 kişiye ise yasal işlem uygulanmıştır

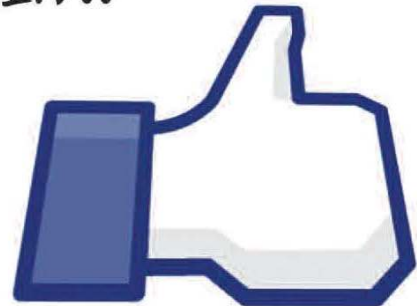

Sosyal medya

hesaplarımız kullanımda!

TAKİP ETMEYİ
UNUTMAYIN..

SERA SİGORTASI

Mağdur olmamak için; seranızı ve içindeki bitkisel ürünlerinizi dolu, deprem, taşıt çarpması ile fırtına, hortum, yangın, heyelan, sel ve su baskını, kar ve dolu ağırlığı risklerine ve sera konstrüksiyonu, örtü malzemesi ve sera içindeki teknik donanımda meydana gelen zararlara karşı sigortalatın.

TARSİM
PRİMİN
YARISI
DEVLETTEN
SİZİNE

Sera Sigortası

tarsim.gov.tr
444 82 77

TARSİM[®]
TARIM SİGORTALARI HAVUZU